

VILÁGOS SÁG

Időjárásjelentés

Közép- és Kelet-Európa nagyrészen tovább tart a magaslégnymás és a derült, meleg idő. A skóciai depresszió első frontjai egyelőre csak Angliában és Franciaországban okoznak időrosszabbodást. Kolozsváron tegnap délelben 24 fok volt. Várható időjárás vasárnap estig: Délkeleti szél, általában kevés, a hegyvidéken esetleg több felhő, száraz idő. A hőmérséklet kissé emelkedik.

KOLOZSVAR,

1948, szeptember 12. vasárnap.

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG NAPILAPJA

V. ÉVFOLYAM

211. szám.

Eredmények és tanulságok

Befejezéshez közelednek a gabonafelesleg begyűjtési munkálatok s az eddig beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy dolgozó földműveseink nemcsak hogy megértették, de magukévé is tették a Román Munkáspárt által kezdeményezett és népi demokratikus kormányzati rendszerünk által fogantatott nagyfotósságu intézkedéseket.

Ha visszatekintünk a gabonafelesleg begyűjtési munkálatokra és annak lefolyására, megállapíthatjuk, hogy ez az akció két rendkívül fontos feladatot rótt nemcsak a munkásszótárra, hanem dolgozó földműveseinkre is. Az első feladat gazdasági vonatkozású volt, azaz a városi dolgozó lakosság ellátását és exportunk érdekében kellő mennyiségű gabonát (tartalékokat, hogy ennek ellenértékéül a háború szörnyű pusztításai folytán megrongálódott ipari berendezéseink pótlására és ipari fejlődésünk számára nélkülözhetetlen és csak külföldön beszerezhető nyersanyagokat beszerezhessek. A második feladat már politikai jellegű volt: a gabonafelesleg begyűjtésével a proletárium és a dolgozó földművesek közötti szövetség megerősítése a falusi kizsákmányoló elemek gazdasági pozíciójának a korlátozása és teljes elszigetelése. Dolgozó földműveseink — amint az a jelentésekből is világosan kivilágosodik — mindkét feladatnak maradéktalanul eleget tettek s erre legnagyobb bizonyíték az osztályharc szellemében végrehajtott begyűjtési munkálatok teljes sikere. Mindezek az eredmények természetesen nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy hazánkban szilárd alapot teremtsünk a szocializmus építéséhez és ezzel a dolgozó népmilliók életszínvonalát emelhessük.

A begyűjtési rendelet — s ezt a nép ellenségei is kénytelenek elismerni — tekintettel arra, hogy azt a falusi osztálytagozódás alapján hajtották végre — általános melegegészt váltott ki dolgozó földműveseink körében. Ugyanakkor azt is megállapíthatjuk, hogy népi demokratikus kormányzati rendszerünk ezzel jelentős segítséget nyújtott dolgozó népünknek, hogy osztályöntudatát fokozza és egyesült erővel vegye fel a küzdelmet a falu kizsákmányoló elemeivel szemben. Természetes, hogy ez a harc következetes politikai felvilágosító munkát is igényelt, mert küzdőudomás, hogy az ipari munkásságban sokkal könnyebb felbuzdítani és fokozni az osztályöntudatot, mint a dolgozó földművesegben. A felvilágosító munka azonban meghozta a gyümölcsét. A dolgozó földműveseg megértette, hogy ezek az intézkedések az ő javát szolgálják és ezért a felvilágosító munkával párhuzamosan, dolgozó népünk felismerve osztályhelyzetét még erősebb támogatást váltott népi demokratikus kormányzati rendszerünknek. A politikai felvilágosító munka tovább fokozta dolgozó népünk éberségét a falu kizsákmányolóival, a nép ellenségével szemben és ezzel egyre élesebben bontakozott ki falvaink életében is az osztályharc, melyet egyesek annyira időn át kétségbe vontak.

Dolgozó földműveseink azonban nem állottak egyedül ebben a harcban, mert mellettük állottak a demokratikus szervezetek megléteivel, a nép választotta községi

előjárók és maga az egész állami apparátus és hazánk történelmében első ízben sikerült szoros kapcsolatot teremteni a dolgozó földműveseg és a nép érdekeit szolgáló közigazgatási szervek között. Számítatlan példa volt arra, hogy a mezőgazdasági munkások, a dolgozó földművesek leleplezték a begyűjtés alól kibúvó nagygazdákat, vagy a cséplőgéptulajdonosokkal paktáló nagygazdákat és jelentették fel a szabotálókát a begyűjtési munkálatok megbízott szerveknél.

A nép érdekeit képviselő állami szervek megnyerték a dolgozó nép bizalmát és így vált az egykori, a nagybirtokos-nagytlókes rendszerek alatt annyira gyűlölt közigazgatási apparátus népszerűvé a nép legszélesebb körében. Ezt a lényeges változást szintén a gabonafelesleg begyűjtési rendelet demokratikus szelleme eredményezte és ennek jelentősége mellett nem térhetünk napirendre, mert ez a falusi dolgozók és a közigazgatás között kifejlődött szoros kapcsolat zálogát képezi jövő közigazgatási reformunknak is, amely a dolgozók államának és egyben a dolgozóknak is az érdekeit képviseli. Jelentős eredmény volt továbbá a begyűjtési munkálatoknak az is, hogy ebből az akcióból az állami apparátus is megerősödve, megöntudatosodva került ki. Az államgépzet demokratikus szellemben nevelt tisztviselői szintén felismerték az osztályharc jelentőségét és ebben a harcban a munkások és a

munkássággal szövetkezett dolgozó földműveseg mellé állottak és vették fel a harcot a kizsákmányoló nagygazdákkal szemben. Ugyanakkor sikerült az államgépzetben meghuzódó, a kizsákmányoló nagygazdákkal egy követ fújó tisztviselőket is leleplezni és az igazságszolgáltatásnak átadni.

Ha futó visszajpillantást vetünk a begyűjtési munkálatokra, megállapíthatjuk továbbá, hogy a begyűjtési munkálatok rendkívül nagy feladatokat róttak a Magyar Népi Szövetségre és a többi demokratikus szervezetre vezetőire és tagjaira is. Ez pedig különösen áll azokra a helyi szervezetekre, ahol nem ismerték fel idejekorán az osztályharc jelentőségét és nem tisztították meg soráikat idejében azoktól a kizsákmányoló elemektől, amelyek osztályérdekeik folytán a gabonabegyűjtés során részben önmagukat leplezték le, vagy az öntudatos dolgozók lebbentették föl ruhát és sötét üzelmeikről a fátylat. Számítatlan esetet láttunk, amikor a demokratikus szervezetekbe befurakodott cséplőgéptulajdonosok és a velük szoros együttműködésben levő nagygazdák a cséplési rendeletet kihasználva feltevéseket végeztek, hogy a maguk hátszóját nevelve elvonják a kenyereket a dolgozók szájától.

Hasonló tanulságokat vonhatunk el a Mezőgazdasági Munkások Szakszervezetével kapcsolatban is. Sajnos helyenként ezekbe a szervezetekbe, sőt nem egy helyen a vezetőségbe is sikerült a

kizsákmányoló elemeknek befurakodni és a cséplés, illetve a beszolgáltatás során az osztályukhoz tartozó nagygazdákkal együttműködve megkárosítani a dolgozókat. Azonban itt is résen voltak az öntudatos mezőgazdasági munkások és egymásután leleplezték le a dolgozó nép ellenségeit s elmondhatjuk, hogy a Mezőgazdasági Munkások Szakszervezete is megtisztulva, megerősödve került ki ebből az akcióból. Ezek voltak nagyvonalakban a gabonafelesleg begyűjtési munkálatok konkrét eredményei, amelyek a szocializmus felé haladó népi demokratikus rendszerünk megerősödését és a falusi és városi dolgozók közötti szövetség megszilárdítását segítették elő. Dolgozó földműveseink előtt világossá vált, hogy a falu kioldozása a kizsákmányoló ellen folytatott harcot csak a városi dolgozókkal, az öntudatos munkássággal való szoros együttműködésben vívhatja meg. De ugyanakkor világossá vált az is, hogy ezt az együttműködést a jövőben még jobban kell fokoznia, mert csak így tudja lerázni magáról a falusi kizsákmányoló elemek jármát.

A gabonafelesleg begyűjtési munkálatok és annak eredményei biztos alapot teremtettek továbbá dolgozó földműveseink és az állami apparátus együttműködéséhez, mert napról-napra válik öntudatosabbá az is népünk előtt, hogy mindezek az intézkedések a dolgozóknak és így a dolgozó földműveseg érdekében is történnek. Ezért fogadja a falu dolgozó

népe éppen olyan lelkesedéssel a földművelésügyi kormányzatunk öszi vetési tervét is, mert tudatában van annak, hogy a nemesített vetőmagokkal való ellátás, a vetésterületek megállapítása szintén a dolgozók érdekében történik. Átérti ezeknek a rendelkezéseknek a valóban demokratikus szellemét és tudja, hogy egyre kevesebb lehetőség nyílik a nagygazdáknak arra, hogy kijátszva a hatóságok és a dolgozók éberségét saját önző céljaikat érhessek el. Ezért kezdett leandüleles munkába hazánk dolgozó földművese, mert tudja, hogy az öszi vetési csatában sem áll egyedül, hanem mellette áll a munkásszótáry és rendelkezésére áll a dolgozók államának hatalmas segítségét vető magvakkal, mezőgazdasági gépekkel, mindazzal ami munkáját megkönnyíti és ami munkája gyümölcsét biztosítja. Az ipari munkásság pedig az egyre jobban kibontakozó hatalmas aranyu szocialista versenyel, a termelés fokozásával, a munka termelékenységének a növelésével hazánk felvirágoztatásához járul hozzá s ezzel az általános életszínvonalát emeli. Ez pedig éreztetni fogja hatását a falusi viszonylatban is és dolgozó földműveseink bizonyára nem fog alatta maradni ennek a lelkes versenynek, hanem párhuzamosan a szocialista versenyel, harcossal munkával veszi ki részét a vetési kampányból, hogy a maga részéről is hatékonyan járuljon hozzá a szocializmus építő hatalmas munkához. SZASZ ISTVAN

Czikó Lőrinc közoktatásügyi vezértitkár nyilatkozata az új tanévről, az iskolákról és a tanárok helyzetéről

KOLOZSVAR. — A Román Munkáspárt kezdeményezésére és irányításával megkezdett tanügyi reformról szóló törvény megjelenésekor és azután is, a reakció különböző aljas vádakat igyekezett felhozni oktatásunk demokratikus alapokra helyezése ellen és zavart akart kelteni tanujók és szülőik körében. Mesterkedésük azonban meddő kísérletnek maradt, mert a dolgozó nép érte és tudja azt, hogy a tanügyi reform érdekeit szolgálja és a széles néprétegek fiai előtt megnyitja azoknak az iskoláknak kapuit, amelyek eddig csak a kiváltságos osztályok fiai voltak. Országszerte a Román Munkáspárt és a Magyar Népi Szövetség helyi szervezetei is tájékoztatják a dolgozó tömegeket az új tanügyi reform rendelkezéseiről.

Czikó Lőrinc közoktatásügyi miniszteri vezértitkár pénteken este a volt plárista gimnáziumban egyetemi hallgatók előtt ismertette az új tanügyi reform rendelkezéseit, amelynek során a felfelt kérdésekre választ adott. Előadás után munkatársunk felkereste Czikó Lőrinc közoktatásügyi miniszterrel vezértitkár, aki rövid tájékoztatót adott az új tanügyi reform intézkedéseiről és annak nemzetiségi vonatkozásairól. — Az együttműködés nemzetiségek között anyanyelvükön tanulhatnak — mondotta Czikó Lőrinc vezértitkár. Ezt biztosítja Népköztársaságunk alkotmánya és az új tanügyi reform. Az anyanyelven történő tanulás biz-

tosítására a közoktatásügyi minisztérium anyagi áldozatot nem kímélve lehetővé tette, hogy a Román Munkáspárt irányításával a fővárosban 190 szakemberből álló munkaközösség megismerje a nemzetiségek tankönyveit. A ma-

100 új óvoda, 550 újrendszerű elemi iskola

— A reakció aljas rágalmaival szemben, Népköztársaságunk a magyar nemzetiség részére megfelelő számban biztosított alsó-, közép- és felsőfokú iskolákat. Országszerte mintegy 160 új óvodát létesítenek az új tanévben, úgy, hogy összesen 400-500 óvoda fog működni. Ezekhez az óvodákhoz ujjman 150 óvodót neveznek ki. Olyan helyeken létesítenek új óvodákat, ahol eddig még nem működtek ilyenek. Azokban a helységeknél, ahol megfelelő iskolajelöltek hiányában az új tanévben nem működhet újrendszerű 7 osztályos elemi, ott csak 4 osztályos elemi fog működni, amelyek a lehetőségekhez mérten a jövő tanévben kibővülnek 7 osztályos elemivé. Az elemi elvégzése kötelező. Az elemi oktatás teljesén megváltozik, mert az elemi iskola utolsó osztályainak tananyaga nem ismétlése az addig tanultaknak, hanem az elemi V. osztálytól kezdődő a tananyag a volt elemi tananyagok apó osztályi tananyagának felel meg. Azok a tanulók tehát, akik a volt elemi iskolákban első osztályt végeztek el, a IV. osztály kivételével, az új tanévben kötelesek a 7 osztályos elemi V., VI. vagy VII. osztályába

beiratkozni, ami azonban tananyag szempontjából tulajdonképpen megfelel a középiskola alsó osztályainak tananyagával.

100 új óvoda, 550 újrendszerű elemi iskola

— Népköztársaságunk demokratikus kormányza — mondotta Czikó vezértitkár — arra törekszik, hogy anyagi áldozatot nem kímélve megfelelő számú magyar tanítási nyelvű iskolákat adjon a magyar nemzetiségnek. Az új tanévben országszerte 550 újrendszerű 7 osztályos magyar tanítási nyelvű állami elemi iskolát létesítenek. Az egész országban pedig 22 elemi iskolának fog működni, amelyek közül Kolozsváron 2 fő és egy tanügyi tanítási nyelvű állami középiskola elemi iskolák fog működni.

iskolákat az illetékes szakminisztériumok létesítik. Az erre vonatkozó tervek most készülnek. — A katolikus egyház — mondotta Czikó Lőrinc — olyan értekezéseket bocsátott ki, amelyekben megtiltotta a paptanároknak és apácáknak azt, hogy az új tanévben állást vállaljanak az államosított iskolákban. Ezzel nyíltan szembe fordult népi demokráciánk új alapokra helyezett iskola politikájával. — Mi lesz a tanárok és tanítók helyzete a tanügyi reform után? — tesszük fel a kérdést Czikó Lőrincnek. — Az új iskolák létesítésével hány van a tanügyi személynében — hangzik a válasz. — Az új tanévben tehát a reakció hírszerzőivel ellentétben nem bocsátanak el tanárokat, hanem újakat neveznek ki. A volt paptanárokat és apácákat is elhelyezik az iskolákban, ha nem a tanügyi demokráciának. A tanügyi intézkedések egyértelműen a népnek mutatják a hivatalos lapokban megjelenni a hivatalos lapokban. Minden iskolaközpont gyermeknek iskolába kell járnia — mondotta Czikó Lőrinc — mert Népköztársaságunk teljesíti fel akarja szilárdítani a múlt század óta megszakított népi kultúrát és ennek érdekében közoktatásügyi kormányzatunk a Román Munkáspárt irányításával megkezdett tanügyi reformmal a dolgozó nép kultúráját felvilágosító és fejleszteni fogja. — fejezte be nyilatkozatát Czikó

Jövő hét végén mutatkozik be Kolozsváron a budapesti Magyar Nemzeti Színház együttese

BUKAREST. — Pénteken reggel megérkezett Bukarestbe a budapesti Magyar Nemzeti Színház együttese, amely meghívásra azért érkezett az országba, hogy előadásorozatot adjon Bukarestben, Marosvásárhelyen és Kolozsváron. Az Észak-pályaudvaron Nicolae Moraria művészetiügyi államtitkár, Zaharia Stancu, a Román Nemzeti Színház igazgatója, számos újságíró és a bukaresti nemzeti színház több színésze fogadta a magyar színész-csoportot.

A Magyar Nemzeti Színház romániai műsorán Simionov „Orosz kérdés”, Molière „Tartuffe” és Déry Tibor „Tükör” című színműve szerepel. Bukaresti előadásai után az együttes Marosvásárhelyre megy, ahol szeptember 15-én, 16-án és 17-én szerepel. Kolozsváron szeptember 19-én, 20-án és 21-én mutatkozik be.

MAJOR TAMÁS ÜDVÖZLI KOLOSZVÁR KÖZÖNSÉGÉT

A kolozsvári Allami Magyar Színház és Opera igazgatóságához

pénzpenk repülőpostával megérkezett Major Tamásnak, a Magyar Nemzeti Színház igazgatójának levele, melyben a vezetésével működő színház együttesének a kolozsvári vendégjátékáról értesíti az igazgatóságot. A színház igazgatóságához

intézett levelében, Major Tamás a hívás/les közlésben tulmenően előre is meleg baráti üdvözlését küldte a kolozsvári színháznak és a kolozsvári közönségnek. A budapesti együttes a Nemzeti Színházban tartja kolozsvári előadásait.

A MNSz díjaltan tanfolyamot rendez a zeneiskolákba felvételiző ifjak részére

KOLOZSVÁR. — A Magyar Népi Szövetség I. kerületi taggyűlésén, a politikai beszámoló után, Kovács Lajos igazgató-tanító megvilágította az államotított iskolák kérdését, majd ismertette a tanügyi reform rendelkezéseit. Az előadás sok szülő aggodalmát oszlatta szét, mert világossá vált, hogy a reform mindenek felett a dolgozók érdekeit szolgálja. Figyelemre méltó az I. kerületi szervezet kulturális munkássága. A sikeresen bemutatkozó női kar 50 tagú vegyeskarrá nőtt s megkezdte

próbáit az I. kerület kamara vonószenekara, Jäger János vezetésével. A kamarazenekar olyan zeneanyagot rendelkezik, amely könnyebb technikai megoldásokkal is értékes népi muzsikát ad. A beszámolókból értesülünk, hogy folyó hó 29-én és 30-án már harmadik kultúrési rendezést a kerület. A nagy érdeklődésre való tekintettel, a tanulságos és tartalmas műsort két egymásutáni napon rendezik a Magyar Zene- és Színművészeti Iskola dísztermében.

Munkaközösség alakult a magyar népmesék, lájszólások és néphalladák gyűjtésére és szakszerű előadására.

A tanügyi reform nemcsak új iskolatípusokat, hanem megfelelő pedagógusokat is kért. A nemrég zárult átképző tanfolyam sikerét tükrözi az I. kerület művész-csoportjának az elhatározása is. A csoport ugyanis díjaltan készíti elő mindazokat az ifjakat, akik zeneiskolai felvételi vizsgát szándékoznak tenni. A zongora, hegedű és ének tanszakok mellett zenei alapismeretek és szolfeggio a tanfolyam anyaga. A tanfolyam e hó 19-én kezdődött s október 10-én zárul. Az érdeklődők a MNSz székházában (Molotov-utc.) kaphatnak részletes felvilágosítást.

A tanfolyam vezető tanárai: Zsuzsanna Péter (hegedű), Sigmond Márta (ének), Szász Károly (zenei alapismeretek), Utó Mária (zongora) és Sigmond Lajos (ének).

**Olvasd,
terjeszd,
támogasd
a „Világosság”-ot**

Bevezetés a zeneművészetbe (Virgil Gheorghiu könyve)

Az Allami Könyvtudósok „Zsenekönyvek” című sorozatának 17-ik számaként 138 oldalas könyv jelent meg azzal a céllal, hogy a zene élvezetében járatosak románnyelvű breviáriumhoz jussanak. A könyvecske házigyógyító, amit az is bizonyít, hogy rövid idő alatt ki kellett nyomtatni a második kiadását is.

A szerző jegyzetét, megjegyzéseit, műsorszámait és hangverseny-bevezetőit gyűjtötte össze és nyomatta ki, de így a zeneművészetrel csak közelítő képet tud adni. A könyvecskében a zene iránt érdeklődő egész sor kérdésre kap feleletet. Egy helyen meg is írja Gheorghiu, hogy írásának célja az, hogy a zeneművészet iránt a tömeges érdeklődést szeretné felkelteni. Népszerű sorokat olvashatunk a hangversenyről, rímusról, tanácsokat találunk azok részére, akik szeretnék, de nem tudják a komoly zenét élvezni. Kis formant ad az író, néhány szót mond a többszólamúságról és homofóniáról, a dallamról, fugáról, az ókori hanglétráról, a hangszerek felosztásáról, a zenekar-

ról, énekkarról, a népzeneről, a zenei stílusról és formák fejlődéséről, megjegyzéseket a nagy zene-szerzőkről és azok kimagasló műveiről.

Gheorghiu egy oldalt szentel a magyar zene múltjának és jelenének. Az első eset, hogy román könyvben megismerjük röviden összefoglalva a magyar zene történetét. Bár ez a tájékoztató igen felületes, mégis halásak vagyunk, hogy megjelenhetett román könyvben első ízben egy ismertetés a magyar zenéről.

Igen érdekes a román zeneszerzéstől tört fejezet, mely tájékoztat a ma muzsikusról, azokról, akiknek nevét és művészetét a demokratikus Románia fedezte fel: N. Buicliu, a két Dumitrescu, M. Socor, N. Branzu és az egész fiatal nemzedéket is itt találkoztunk első ízben: Dinu Bugeanuval, Marius Constanttal és Hilda Jereavai.

A kis könyvet figyelmébe ajánljuk mindenkinek, aki érdeklődik a zeneművészet iránt. (L. I. I.)

A VÁSÁR

Zaharia Stancu novellája

(6-ik közlemény)

Az emberek ijedsége elmúlt. Az osztrák katonák beszélnek románul. Erdélyiek. Barátkoznak a parasztokkal. Majdnem mind nyavalyások: sánták, a kezük sérült, hiányzik az ujjuk. Ugy látszik, megutálták a háborút. Hallom, hogy mondják: — A császár küldött a háborúba, a császár és a grófok, vinné őket az ördög!...

Az osztrák-magyar élmező állomás főnöke Ganz, aradi bádógos. Majdnem elfejtette, hogy katona. Javítja az emberek kályháit, lábasait, csatornáit.

A németekkel nehezebb. A német élmező állomás parancsnoka Rudolf Burger, magas, vörhenyes, vékonybajszu legény. Szaladva megy végig a falun s nem felejt el a levegőbe löni a pisztolyával. Mindig kacag. Aztért küldték az élmezőre, mert meghibbant az ütözésekben. Burger is beszél románul.

Később kiderült, hogy a háború kitörése előtt, a felébebel inas volt egy pitei cukrászdában.

A Burger emberei csakhamar kezdtek lefoglalni az emberek holmiját, marháit, ruhafeljéit.

Azán elvették az emberek őstjelt, rézfóbasáit. A falu rézdézéivel együtt a templomok harangjai is utnak indulnak a lövedégyárak felé.

Az arcvonal elválogdott, tuljutott Bukarestben. Híre járt, hogy a né-

met seregek megálltak valahol messze, Moldva határán s hogy a német seregek mellé, a mi katonáink ellen, harcolni jöttek még a törökök is.

— Mi bajuk lehet velünk még a törököknek is? — kérdezi mindenki. A jegyző válaszol: — Szövetségesek a németekkel. Ellenünk s az oroszok ellen harcolnak.

Most más újságok jönnek a faluba, — egyik oldalukon románul, a másikon németül írt újságok. A jegyző kapja őket s a községhez hangosan olvassa, hogy hallja a nép.

Nem irnak ezek az újságok semmi mást, csak győzelmekről, amelyeket a német seregek aratnak minden arcvonalon. Irnak még dicséretet azokról a bojárokról, akik a németekkel politikának. Nem nagyon értem ezeket a dolgokat; mégis meghallgatom s igyekszem megérteni.

A sebesülteket, akik még az iskolában maradtak, összeszedték és a városba küldték. Az uton néhány még meghalt közülük. A vér és a genny szaga benno maradt az iskolában.

Minden reggel halljuk: az éjszaka megjött Tanásze Rádúja; megjött a Csukái; megérkezett a Badojé is. Minden éjszaka érkeznek a faluba s elrejtőznek a górékban vagy a pincékben katonák, akik visszavonuloban, elhagyják az ezredüket.

Rudolf Burger is megnezelte. Ugy látszik, Szianesku jegyző mondta meg neki, vagy talán Mica, a hurrakészítő felesége, a faluba menekült tunu német asszony, aki az élmező állomás megérkezése óta tolmács a német parancsnokságon.

Rudolf Burger kiadja a parancsot: Délután négy óraker, a hazu-

tért szőkevény katonák jelent, kezzenek a községhez. Senki se maradjon elbujva. Nem akarunk senkit táborda internálni, csak tudni akarjuk a számukat. Hadifogolyunk tekintjük őket s minden este ellenőrizzük, nem hagyják-e el a falut, hogy ismét az arcvonalba menjenek. Annak a családját, aki az ellenőrzéskor hiányzik, letartóztatjuk.

A katonszolgálat Dis végigtrombitálja a falut s a községhezához hívja a népet. A jegyző közhírre teszi a német rendelkezését.

Kihirdetik: Nyolcvanhat férfi szőköt meg... Nyolcvanhat falubeli férfi hagyta ott utálkozva a háborút...

— Miért jöttetek vissza? — Jólaktunk a háborúval. Vertek az őrmesterek. A tiszték, buvóhelyről, hátúróról löttek, hogy nyomjunk előre...

— Ez nem lehet igaz, — ordít az új bíró, a vagyonos Mircea Szávu, akit Rudolf Burger állított a falu élére. — Meg kell halnotok, védnetek kell a hazát...

— Lassabban a hazával, bíró. Te voltál katona? — kérdi Petrea Zgamaje.

— Nem voltam, mert egyedül voltam a szülémmel, földem volt s a földet meg kell művelni.

— Akkor ne beszélj. Neked kellett volna katonának menned a háborúba, hogy megvédd a földedet. En mit védjek... A tetűket? Az ország csak gondban, bajban a miénk.

— Mindig szólalsz, Zgamaje. Ismerlek a lázadásokból...

— Jó, hogy ismeresz.

Mircea Szávu alacsony, kóvár, zömök. Sok földje és marhája van. Aztért kórta a németektől, hogy bírósá tegyék, hogy megvéddje

ABLAK

Jorge Amado brazil író az írása az érdekes regénynek, mely nemrég jelent meg francia nyelven „Terre Violente” (Rettenetes föld) címmel. A regény az Amazon folyam vidéki trópusi erdők meghódításának a történetéből íródott. Különösen Bahia állam gyilkos éghajlatu déli részén volt veszedelmekkel járó a küzdelem a trópusi erdők kirtásáért, hogy helyükbe kakaófat ültetthesse nek.

A trópusi erdővel vívott harc nagyon sok emberéletet kívánt áldozatul. A délamerikai Kapitánus különböző conquistadorjai a pionirok nyomorúságával szertek a nagy ültetvényekért. Jorge Amado a Sequeiro Grande-i erdők birtokáért zajló családrozást beszél el, amely — a nagy kivíteli égek hasznáért — temérek keresztül könnyet fakasztott s számtalan bűmetre volt alkalom.

Az emberi munka Bahiában legyőzte a föld ellenkezését, de Brazília a kíméletlen kizsákmányolás „rettentes földje” maradt. Jorge Amado könyve megdöbbentő tükre a könnyű haszon lehetőségéről csábítottva Brazília és a világ különböző részeiből jött emberek önző vetélkedésének. Vallomása szerint, „kakaófa epószának” a kellei bűnök és be-tegségek, éhség és könnyek.

A „Lettres Françaises” című francia folyóirat felhívást tesz külföldi olvasóikhoz. „Külföldi barátaink, akár franciák vagytok, akár nem, szülésgünk van a segítségetekre, mint ahogy szükségünk van minden franciaországi barátunk segítségére” — írta a felhívásban.

A folyóirat köré tömörültek táborba egyre nő, a sűrűn vltakozó francia kormányok demokráciáellenes politikája és az Egyesült Államokból jövő kiadóanyagok terjesztésének az érdeke méris mind jobban fenyegeti a „Lettres Françaises” létét. Az olvasóknak a folyóirat melletti figyelemre érdemes tanúságtétele a Beili queux-i (Franciaország) szanatórium betegeinek a nemrégij elhatározása, hogy megalkadjék a „Lettres Françaises” barátainak a körét. Ez nem egyedül — bár kétségtelenül megkapó — megnyilvánulása a demokratikus kiadóanyagok közönséget érzi francia népnek. A Lettres Françaises körüli mozgalom Franciaország határán túl Brüsszelben és Lausanneban már szintén megteremtette a folyóirat olvasóinak a körét.

A „Lettres Françaises” a külföldi olvasókhöz szóló felhívásait konkrét formát igyekszik azml kapcsolatainak, melyek a mindennapi élet értékes anyagát sokasodáshoz fűzik, akiknek segítségét kéri a létét fenyegető reakciós rendszer ellen viltalt harcokban.

Ludas Matyi Tordán

TORDA. — A MNSz munkás dal- és énekekkel készítő csoportja szeptember 19-re nagyarányú kulturális lömégmozdulatot készített. Ez a csoport a kulturális mozgalommal a Mórafi Zsigmond és Benedek Marcell nagysikerű színdarabját, a „Ludas Matyi”-t, amelyben a főszereplőkön kívül még mintegy ötven szereplő vesz részt.

A színdarab főszerepeit Csiki György, Farkas Irén, Dombi Károly, Körmöcs Gáza, Gáneri Ernő vállalták magukra. Az előjelek szerint, az előadás Torda kulturális életének komoly eseménye lesz.

A Beszterce-Naszód megyei MNSz szervezet négy hallgatót küldött ki a szeptember 6-a és 10-e között Désen lezajló irányító iskolába, hogy ezzel is biztosítsa aktivistáinak ideológiai és politikai felkészültségét a tisztújító választások előkészítésében.

Beszterceán a helyi MNSz szervezet által megindított esti politikai szaba-

delelőadás igen nagy érdeklődés mellett folyik. Minden hét esütörtökön, esteként nagy számú hallgató előtt tartják meg az előadások szeminárium-szerű előadásait. A hallgatók körében éppen úgy ott vannak a munkások, mint az értelmiségiek és igen nagy számban a tanulni és fejlődni vágyó ifjuság.

Badelelőadás igen nagy érdeklődés mellett folyik. Minden hét esütörtökön, esteként nagy számú hallgató előtt tartják meg az előadások szeminárium-szerű előadásait. A hallgatók körében éppen úgy ott vannak a munkások, mint az értelmiségiek és igen nagy számban a tanulni és fejlődni vágyó ifjuság.

Politikai szabadelőadásokon vesznek részt a besztercei MNSz tagjai.

A Beszterce-Naszód megyei MNSz szervezet négy hallgatót küldött ki a szeptember 6-a és 10-e között Désen lezajló irányító iskolába, hogy ezzel is biztosítsa aktivistáinak ideológiai és politikai felkészültségét a tisztújító választások előkészítésében.

Beszterceán a helyi MNSz szervezet által megindított esti politikai szaba-

delelőadás igen nagy érdeklődés mellett folyik. Minden hét esütörtökön, esteként nagy számú hallgató előtt tartják meg az előadások szeminárium-szerű előadásait. A hallgatók körében éppen úgy ott vannak a munkások, mint az értelmiségiek és igen nagy számban a tanulni és fejlődni vágyó ifjuság.

Az idő telik. Nehezen telik az idő, de mégis telik. Ismét havazott. Nagy a hó.

A németek megtalálták Szájale bojár menyezeti tele raktárait és magtárait. Rudolf Burger parancsot adott: reggel háromszáz szekér menjen s hozza az állomásra a buzókat.

A jegyző összeírja a névsort. A harctéri szőkevényeket mentesítik. Mentessék a falu gazdagjait is, akik baksist fizettek, hogy ne mozgósítsák őket.

Azoknak az asszonyait küldik munkára, akik valahol, Moldvában, a németekkel verekednek.

Háromszáz asszony, fiatal és öreg, didereg ökrei mellett a hóban, s falu nyugtján.

A jegyző számba veszi, ki jött el. Mikor az ellenőrzés kész, a végtelennel látszó karaván megindul.

A menet felkuszik a hegyre, a Szájalek kastélya felé. Az ökrök nehezen húzzák a szekeret a hóban. Az asszonyok törnek utat. Megbotolnak, elesnek. Feiknek. Sírnak az asszonyok, szidják a férfiakat és bátorítják egymást. Majd elmullik ez is...

A fagy kemény. A kéz s az ajak megrepedezik. A szél korbácsként hasítja az arcot, a rongyba bugyolált lábat. Előre! Előre!...

A jegyző és a községi tanácsosok Bucsik korcsmájában isznak, murlatnak. Az ital a munkától mentesítették fizetik. Rudolf Burgernek is utána akad arra s lehajt néhány pohárnyt a torkán.

Tavasz. Közölődünk husvóhoz. Jon bátyám új hirt hoz a házba. Először anyámnak mondta meg.

(Folytatjuk.)

Súlyos összetűzések a francia munkások és a rendőrség között

Bemutakozott az új kormány — Tömegtüntetések egész Franciaországban

PARIS. (Rador.) — A „France Presse” hírigyűlés jelenté, hogy csütörtökön este a rendőrség megtámadta a Renault üzemek munkásságát, akik tüntető menében vonultak fel a Quai du Passy-n, 73 ember megsebesült, 5 munkást letartóztattak.

PARIS. (Rador.) — Az egész csütörtöki nap folyamán a francia munkásság folytatta tüntetéseit sürgős intézkedéseket követelve a gazdasági helyzet rendezésére, a fizetések felülvizsgálására, valamint, hogy ezek biztosítására alakítsanak demokratikus egységkormányt.

A France Presse hírigyűlés jelenté, hogy Somme tartományban az Általános Munkásszövetség felhívására az építőipari, élelmiszeri, szövőipari és szállítási munkások általános sztrájkba léptek. Egész Franciaországban mindenütt tiltakozó sztrájkok vannak 1—24 óráig változó időtartalommal. Különösen erős a sztrájkmozgalom az északi és nyugati vidékek gyáraiban és bányáiban.

Párisban számos munkásküldöttség jelentkezett a köztársasági elnöki palotában írásban nyújtva át határozatait és kívánságait. Csütörtökön este a rendőrség erőszakkal igyekezett

szétoszlatni egy több mint 1000 főből álló munkáscsoportot, amely az elnöki palota bejáratánál küldöttsége visszatérésére várt. A rendőrtámadás során több ember megsebesült. Francia-Középfrikában a repülőszolgálat személyzete sztrájkba lépett, azonosítást vállalva a nyugatafrikai repülőársaságok személyzetének sztrájkjával.

PARIS. — A bucaresti rádió hírszolgálat jelenté:

Pénteken délután öt órakor összeült a francia nemzetgyűlés. Ez alkalommal mutatkozott be Quenuille új kormánya.

Óriási többséggel Wallace mellett szavazott az egyik legnagyobb amerikai szakszervezet kongresszusa

NEWYORK. (Rador.) — Az elektromos és rádióipari munkásoknak a CIO-hoz tartozó egyesült szakszervezeti szövetségnek kongresszusa, melyen ötszáz ezer munkást képviselő ezer kiküldött vett részt, határozatot fogadott el az Egyesült Államok elnökségére való jelöléssel kapcsolatban. Ugyanakkor elítélték más szak-

szervezetek jobboldali vezetőinek tevékenységét, akik a Taft-Harley-törvényt használják fel arra, hogy aláaknázzák a szakszervezetek tevékenységét.

A kongresszuson Carey, a CIO titkára vezette az ellenzékot, aki az elektromos és rádióipari munkások szakszervezetének volt azelőtt az el-

nöke. Carey valamennyi javaslatával kisebbségben maradt. A kongresszus keményen elítélte azokat a szakszervezeti vezetőket, akik azt az állást, pontot támogatják, hogy az USA két régi pártjának kizárólagossági joga van az amerikai nép képviselőitére s akik részt vesznek a kommunista elleni hajszában, amit ezek a pártok folytatnak, politikai kizárólagossági jogaik megőrzése érdekében.

A kongresszus visszautasította Carey határozati javaslatát, hogy a szakszervezeti szövetség támogassa Truman elnökjelöltségét.

A „New-York Herald Tribune” kijelenté, hogy a kongresszus nagy többsége Henry Wallace elnökjelöltségét támogatja. A „New-York Times” ugyanezt írja.

A kongresszus egy másik határozatában elítélte Carey-t a képviselőház munkái és nevelésügyi albizottságában múlt héten mondott beszédéért, ahol rágalmazó támadást intézett Fitzgerald, az elektromos és rádióipari munkások szakszervezeti szövetségének elnöke és a szakszervezet más vezetői ellen.

A kongresszus ismét Fitzgeraldot választotta elnökévé. Carey csak a szavazatok 18 százalékát tudta megszerezni.

Elengedik a szegény diákok tandíjhátralékát

BUKAREST. (Agerpress.) — A közoktatásiügyi minisztérium elrendelte, hogy a volt magán- és felekezeti iskolák szegénysorsú diákjainak elengedjék hátralékos iskolai díjait. Ezeket a tanulókat

az iskolai helyzetet igazoló okmányok nélkül kell beírni, az okmányokat pedig az előadás megkezdéséig kötelesek utólag bemutatni.

Szeptember 20-án fizetik a köztisztviselőket és a nyugdíjakat

BUKAREST. (Agerpress.) — A Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa aláírta a pénzügyminisztérium által előterjesztett, a szeptember havi fizetések és nyugdíjak kifizetéséről szóló törvényjavaslatot.

A köztisztviselői fizetések végösszege 1 milliárd 391 millió 449.350 lej.

Ugyanebben a rendeletben 435 millió lej kivevő segélyt utalnak ki az Általános Nyugdíjpénztár és az IOVR Pénztárnak.

Az érvényben lévő törvényes rendelkezések értelmében a köztisztviselők fizetését és a nyugdíjakat szeptember 20-án fizetik.

A margatei angol szakszervezeti kongresszus első „eredménye”

Az angol nagytőkésékek el vannak ragadva a jobboldali munkásvezérek árulásától

LONDON. (Rador.) — A margatei angol szakszervezeti kongresszuson a jobboldali szakszervezeti vezetők dühödttámadást intéztek a Szakszervezeti Világszövetség ellen, a világszövetség egységének megtartásával kapcsolatban benyújtott javaslat tárgyalása alkalmából.

A szónokok között ott volt Arthur Deakin is, aki minden lehetséges demagóg szónoki trükköt felhasználva a Szakszervezeti Világszövetség végrehajtóbizottságának ő maga az elnöke.

A jobboldali vezetőség által gyakorolt erős nyomásra a kongresszus visszautasította a szakszervezeti egység fenntartását célzó javaslatot. A Telepress hírigyűlés megfigyelőjének ennek ellenére az a véleménye, hogy ebből nem következik szükségzetlenül a brit szakszervezetek szakítása a Szakszervezeti Világszövetséggel.

LONDON. (Rador.) — Nagy-Britannia nagyiparos körében igen elgedettek Cripps gazdasági

csúcsmiszternek a Margate-i szakszervezeti kongresszuson elmondott beszédével, melyben kizárólag a munka termelékenységének emelésével foglalkozott, és teljesen átsiklott az árnyékolt vásárlóereje összehurorodásának égető kérdése felett.

A nagyiparosok országos szövetsége kijelentette, hogy teljes egészében elfogadja Crippsnek a szakszervezeti kongresszus előtt elhangzott nyilatkozatát. A nagyiparosok szövetsége kérte, „indítsanak mozgalmat a munkások ellenes eszköztelenítés ellen, s éppen ellenkezőleg egyes iparágakban emel-

jék fel a munkórak számát”.

A kapitalisták egész sajtója lelkesen üdvözli Cripps-et. Emlékeztetnek arra, hogy Cripps volt az, aki visszautasította a munkásság kívánságát a kapitalisták profitjának csökkentésére. Az összes újságok kigunyolják Crippsnek azt az állítását, hogy az osztályok huszonöt százalékos letaszítása semmi hasznot sem jelentene a munkásoknak. A „Manchester Guardian” című lap azt írja, hogy „Cripps a vártnál jobban játszotta szerepét.” A „News Chronicle” úgy köszönti Cripps-et, mint az „első szocialista miniszter”.

Osszeül a külügyminiszterek tanácsa

PARIS. — Nagy-Britannia és Franciaország elfogadták a volt olasz gyarmatok rendezésének kérdésében tett szovjet javaslatot, mely kérte a külügyminiszterek tanácsának mielőbbi összehívását.

Ujabb newyorki jelentés beszámol arról, hogy az Egyesült Államok kormánya ma jegyzéket nyújtott át a washingtoni szovjet nagykövetségnek, melyben javasolja, hogy a volt olasz gyarmatok kérdésével foglalkozó külügyminiszteri értekezlet hétfőn Párisban üljön össze.

Az angol kormány ezt megelőzően péntekre javasolta az értekezletet.

A tanügyi reform és a folyó évi iskoláztatás kérdésének ismertetésére

szülői értekezletet tartanak vasárnap valamennyi kolozsvári iskolában

KOLOZSVAR. — A tanügyi reformot, amely új alapokra helyezi közoktatásunk egész összetételét, a szülők egy része még nem értette meg. A tanügyi reformhoz köztölt, összes gyakorlati kérdések megmagyarázása végett, a kolozsvári tantestületek szakszervezetei közgyűlések szervezésének kezdeményezését vették tervebe. Ezekre a gyűlésekre meghívják az elemi, közép és szakiskolák összes növendékeinek szüleit.

A gyűlések keretében megmagyarázzák a tanügyi reform alkalmazását, úgy Kolozsvárra, mint a megyére vonatkozóan, ismertetik az új iskolatípusokat, a felvételi feltételeket, felvételi lehetőségeiket, stb.

Ezeket a gyűléseket 1948 szeptember 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg a következő kerületekre osztott központokban:

I. KERÜLET: „Gheorghe Barițiu” liceum (Malom-utca) román nyelven, 2-es számú fiú liceum (Augustus 23-utca 22. szám) magyar nyelven. Magyar kereskedelmi liceum (Május 1-utca 10.) magyar nyelven. Református leánygimnázium és ipari fiúliceum (Augustus 23-utca), unitárius kollégium (Kossuth L-utca), 1-es számú fiú liceum (magyar nyelvi pedagógiai szeminaryum) (Farkas-utca) magyar nyelven, 7-es számú elemi iskola (Kisester-utca 10.) román és magyar nyelven.

II. KERÜLET: 2-es számú leányliceum (Vörös Hadsereg utja) román nyelven. Református vegyes gimnázium (Vörös Hadsereg utja) magyar nyelven, 5-ös számú elemi iskola (Budai Nagy Antal-utca) román és magyar nyelven, 12-es számú elemi iskola (Septimiu Albini-utca) román és magyar nyelven, 14-es számú elemi iskola (Téglás-utca), román és magyar nyelven.

III. KERÜLET: 1-es számú leány liceum (Berthelot-utca) román nyelven, 1-es számú elemi iskola (Pop-utca) román és magyar nyelven.

IV. KERÜLET: Iperi leány liceum (Einstein-utca) román nyelven, Iperi fiú liceum (Orisan-utca) és 17-es számú elemi iskola román nyelven. A Marianum liceum helyiségében (Horea-ut) magyar nyelven, 2-es számú elemi iskola (Horea-ut), 9-es számú elemi iskola (Irisz-telep), 10-es számú elemi iskola (Kerekdomb) román és magyar nyelven.

V. KERÜLET: 4-es számú elemi iskola (Monostori-ut) román nyelven, 18-as számú elemi iskola (Marinescu-utca) magyar nyelven.

VI. KERÜLET: 1-es számú magyar leány liceum (Rákóczi-ut 2) magyar nyelven és a 8-as számú elemi iskolában (Fantanele-utca) román és magyar nyelven tartanak előadást.

Megkezdik az adófizetések szigorú ellenőrzését

Szeptember hónapban esedékes a fődadó 40 százalékának kifizetése

BUKAREST. — A pénzügyminisztérium körrendeletben közölte az ország valamennyi pénzügyigazgatóságával az adóhivatalkok szeptemberi munkatervét, amint már röviden közöltük.

A pénzügyminisztérium körrendelete értelmében, szeptember 15-én kezdődnek meg az adófelbecsülési tárgyalások, amelyek legkésőbb október 1-ig be is fejeződnek.

Az adóhivatalkok szeptemberi munkatervének egyik fontos intézkedése az adóeltilkolók felkutatása és minden adóügyi kihágásnak az érvényben levő törvények szerinti szigorú megbüntetése.

Az adóügyi közegek a helyszínen ellenőrzik a júniusi évnegyedre esedékes különleges házáadó és házbérvédelmi adó befizetését. Az adóhivatal közegei kötelesek jegyzőkönyvet felvenni és a törvényben előírt büntetéseket alkalmazni azokkal szemben, akik nem teljesítették önszántukból adófizetési kötelezettségüket és nem egyenlítették ki az elmúlt évnegyedre esedékes különleges házbérvédelmi adó és házbérvédelmi adót.

Az adóügyi közegek szigorúan ellenőrzik az összes látványossági helyiségeket, hogy megállapítsák a látványossági adó kiegyenlítését. Ugyancsak szeptemberben kezdik meg a malmok, valamint a falusi olajprések adóügyi ellenőrzését. Széleskörű ellenőrzést kezdenek az adóügyi közegek a péküzemeknél, sültfődéknél, tézstanemű gyáraknál, cukrászdáknál és általában azoknál a vállalatoknál, amelyek lisztet használnak nyersanyagként. Az érvényben levő törvényes intézkedések értelmében ugyanis, a termelők szabadforgalmu búzáit és rozst bármilyen arányban és bármilyen malomban őrölhetnek anélkül, hogy az őrlés után forgalmi

adót rónának le. Abban az esetben azonban, ha a lisztet feldolgozás céljaira használja fel, a vevő köteles a törvényes adókat és illetékeket kiegyenlíteni és ezért a forgalmi adó kifizetését a gyáraknál, illetve a feldolgozó üzemeknél ellenőrzik.

A pénzügyminisztérium szeptemberi munkatervének egyik intézkedése kötelezi az ország valamennyi bor- és pálinkatermelőit, hogy október 15-ig közzéadják raktárkészletüket. A pénzügyminisztérium utasításainak értelmében kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel azok ellen, akik szeptember 15-ig az írtalmérési engedély után esedékes hátralékos illetékeket nem egyenlítették ki.

Az adóügyi szervek eljárás indítanak azok ellen is, akik az 1948 júliusi évnegyedre szóló gépkocsiadót nem egyenlítették ki.

A pénzügyminisztériumi utasítás értelmében szeptember 30-ig bezárólag, büntetés és késedelmi kamat nélkül kifizethetők a hátralékos adók hatodik és egyben utolsó részlete. Azok, akik szeptember 30-ig a hátralékok egy összegben kifizetik, mentesülnek a késedelmi kamat fizetésére és más büntetésektől.

Szeptemberben esedékes a mezőgazdasági adók 40 százalékának befizetése. Az adó behajtását a gazdag földművesek kezddik, nehogy azok kivonják magukat adófizetési kötelezettségeik alól.

Az új pénzügyi évre esedékes kereskedelmi adók felét szeptemberben kell kiegyenlíteni a jövedelmi és házáddóval együtt.

A 27 százalékos különleges házáddó befizetésének határidejét szeptember 15-ig meghosszabbították és ennek a határidőnek lejártá után csak késedelmi kamattal fizethetők be.

Hol működnek középfokú ipari iskolák
az új tanévben?

A GRAFIKAI MUNKÁK SZAK-
SZERVEZETÉNEK KULTURISZAK-
OSZTÁLYA 1948 szeptember hó
11-én, szombaton este 7 órai kez-
dettel műsoros kultürestet rendez a
szakszervezet December 30-utca 23.
szám alatti helyiségében a görög
gyermek feljegyzésére. Belépő
díj tetszés szerint. Műsor után tánc.

UJABB MUNKÁSFELTALÁLÓ.
A gura-ocnitéi volt Praha-társ-
aság Fantezie Nicolas nevű esz-
tergályozó mestere szerkezetet ta-
lált fel a Dodge gépkocsik csapá-
gyainak esztergályozásához. Ed-
dig ezt a műveletet 30 óra alatt
végezték. Az új szerkezet segitse-
gével az esztergályozást egy óra
alatt lehet elvégezni. A készüléket
szabadidejében készítette el.

BORBÓL ÉS SZESZBÓL NEM
SZABAD ECETET GYÁRTANI. A
Nagy Nemzetgyűlés Elnöksége tör-
vényrendelettel szabályozza az ecet-
gyártást. E szerint a jövőben ecetet
csak úgy lehet előállítani, hogy a fa
desztillálásából nyert ecetsavat viz-
zel keverik és azt ecet formájában
hozzák forgalomba.

A KOLOZSVÁRI KERESKE-
DELMI Fiu és Leányiskola igaz-
gatósága felhívja az intézetbe já-
ró növendékek szüleinek figyel-
mét, valamint azokat a szülőket,
akik kereskedelmi iskolába öhaj-
ják gyermekeiket beírni, hogy
szeptember 12-én, vasárnap d. e.
11 órakor jelenjenek meg a Ke-
reskedelmi Fiuiskolában. A meg-
beszélés tárgya az új tanügyi re-
form ismertetése és gyakorlati al-
kalmazása.

AZ ARLUS Kolozsvári szervezete
ingyenes orosz nyelvtanfolyamot
rendez. Beiratkozások szeptember hó
20-ig bezárólag a szervezet Kolozs-
vár, Egyetem-utca 1. szám alatti
irodájában, munkanapokon délelőtt
8-11-ig délután 4-7 óráig.

Vagyonszerződések

Szeptember 13-ára megidézett
nyugdíjasok névsora

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári tör-
vénysek mellett működő és a nyug-
díjasok vagyoni helyzetét felülvizs-
gáló bizottság szeptember 13-ára.
hétfő délután 3 órára Budai Nagy
Antal-utca 2 szám alatti igazságügyi
palota II. emelet 147. számú szobá-
jában megtartandó tárgyalásra la-
punk utján is megidézi a következő
nyugdíjasokat:

Bányai Kálmán Zrinyi-utca 9, Cen-
tea Cornel Szász D-utca 5, Elekes
János, Santana Horia Petőfi-utca 38,
Tofan Pavel dr. Előköz-utca 41, Sus-
man Anna Bercesényi-utca 6, Sabu
Nicolae Vörös Hadsereg-utca 4, Do-
mide Octavian Mikó-utca 58, Cam-
pean Vasile Téglás-utca 68, Carca
Elena, Cionca Macedon Vörösmarty-
utca 35, Centea Eugenia Szász D-
utca 5, Veres János Cukorgár-utca
22, Pálfi József Holdvilág-utca 27,
Takács Márton Attila-utca 19, Gáll
Mária Mező-utca 59, Fodor Julianna
Nyárfasor-utca 39, Bolloarea Ananie
Nyárfasor-utca 57, özvegy Horváth
Ilona Györgyfalvi-ut 103, özvegy Ko-
lodai Mária Bészörményi-utca 41,
Filip Elena Jobbágy-utca 91, Daróci
Róza Apur-utca, özvegy Andreica
Maria Olt-utca 66, Moga Gheorghe
Görögtemplom-utca 12, Capusan Ana
Mező-utca 158, Muresan Andrei
Művész-utca 25, Csányi József Mé-
hes-utca 29, Partoc Constantin, Gom-
bos István Vörös Hadsereg-utca 107,
Teofil Samuila, Suciu Gheorghe Mű-
vész-utca 35, özvegy Pappu Mária
Alkony-utca 5, Matusan Alexandru
Kökér-utca 12, Covaci Simion Bán-
át-utca 52, Blaza Emil Malinowski-
tér 1, Moscu Maria, Filöp Rozália
Görbe-utca 1, Obveger Mária szüle-
tet Dobs Brassai-utca 20, Capusan
Ioan Monostori-ut 34, özvegy Tolo-
rutiu Otilia Fellegvári-ut 70, Craciun
Ioan Elővilág-ut 23, Orca Mária,
Szilágyi János Malinowski-tér 14,
Szász József Csaba-utca 159, özvegy
Dóza Erzsébet Gyulai Pál-utca 16—
18, Sotir Constantin dr. Március 6-

HIBAIGAZÍTÁS. Tegnapi, szept-
ember 11-i számunk 3. oldalán „45
ingyenes középfokú iskola az élm-
munkások részére” helyett „4-5 in-
gyenes középfokú iskola stb.” érten-
dő. Ugyancsak nyomtatéchnikai
okokból maradt ki a szövegben is a
köztel a 4 és az 5 számok között.

HARMADSOR VIRÁGZIK AZ
ORGONA és az akác a szatmár-
beregmezei Csaroda községekben. A
ritka jelenség hosszú őszt ígér.

HITLERELLENES MAGATAR-
TÁSA MIATT fosztotta meg állásá-
tól és nyugdíjjogosultságától egy
kántortanító Kiltzer Lipai plébá-
nos. Schwarcz Miklós, az akkori né-
met iskolának az igazgatója kijelen-
tette, hogy nem lesz a hitlerizmus
propagandája. Ezért a plébános eltá-
volította állásából. Schwarcz most
bírásg előtt vesz elététeket a mult-
bell sérelmétért.

* ORVOSI HIR. Dr. Szentkirályi
István gyermekorvos újból rendel
délelőtt 8-tól fél 10-ig és délután
3-5-ig. Bob (Kismester)-utca 4.

* FELHÍVÁS AZ UNITÁRIU-
SOKHOZ! Vasárnap délelőtt 11 óra-
kor a kollégium dísztermében a lel-
késztársulatával kapcsolatosan gyű-
lést tartunk, melyre minden unitá-
rius nőt és férfit ezután meghívunk.

* HÁZASSÁGI HIR. Vass Sa-
rolta és Taar István folyó hó 12-én
délután 6 órakor tartják esküvőjü-
ket az unitárius templomban, mely-
re kedves ismerőseiket szeretettel
meghívják.

* HÁZASSÁGI HIR. Jakab Mar-
git tanárnő Kolozsvár, Fejér Mihály
tanár Nagyenyed, házasságot kötöt-
tek.

* A KOLOZSVÁRI 2. SZÁMU
VOLT REFORMÁTUS MAGYAR
LEÁNYLICEUM igazgatósága érte-
síti a szülőket, hogy folyó hó 12-én,
vasárnap délelőtt 11 órakor az in-
tézetben szülői értekezletet tart, az
iskolareformával kapcsolatos megbe-
szélések végett.

utca 13, Mihail Nicolae tábornok
Arany János-utca 11, Comlesan Ste-
fan Csaba-utca, Popa Minerva Szász
D-utca 3, Voileanu Octavia Kirov-
utca 8, Varga Farkas Diófa-utca 59,
Tiuca Czarafil Elővilág-utca 52,
Szemezi Katalin Budai D-utca 19,
Popescu Iosif Maros-utca 13, özvegy
Somodi Katalin Bányai-utca 11, Mol-
dovan Cornelia Pappfalvi-ut, Filimon
Ioan, Buga Constantin Rákóczi-ut 22,
özvegy Marginean Susana Szászfene-
si-ut 25, Gorbacea Dodo Döbrentei-
utca 9, Lévas Áron Kályomi J-utca
21, Botaru Gheorghe Haja Lipsitz-
utca, Patricia Carea December 30-
utca 28, Margineanu Teodor Művész-
utca 48, özvegy Bolfa Mária Kötő-
utca 4, Stelca Gheorghe Rákóczi-ut
1, özvegy Molnár Ilona Kövespad-
utca 11, Felcan Vasile Holdvilág-
utca 75, Fodor Titus Muzem-utca 11,
özvegy Bojtos Ilona Marx-utca 72,
Chendi Carol dr. Álomás-tér 11, öz-
vegy Szikszay Julianna Békási-ut 28,
özvegy Morariu Maria Csaba-utca
102, özvegy Creoi Ioan Mikos-utca
17, Bohatit Eliza Szőlő-utca 32, öz-
vegy Horváth Borhala Torockói-ut
16, Florea Ioan Petru Rares-utca 62,
Rusu Marin Szondi-utca 50, Aurel
Ramonriannu, Gheorghita Anna Timó-
di-utca 1, Hodárman Spöhimiu Köz-
társaság-utca 3, Petrovici Constantin
Mikó-utca 6, Capuzanu Mihail
Szőlő-utca 29, Mieu Leonina Petőfi-
utca 5, Bonea Eugenia Széchenyi-tér
6, Dargau Nic, Dra Géza Akácfa-
utca 30, Steer Alexandru Bona-utca
11, özvegy Gadszelen Florica Lucaci-
u-utca, Pap Veronika Brébfü-utca 2,
özvegy Bura Nastasia, özvegy Rosca
Aurelia, Puscasiu Ioan, Bokor Anna,
özvegy dr. Sarnabán Irma Alkony-
utca 22, Giuciu Romulus Kismester-
utca 7, Boitor György Bere-utca 19,
Sandu Elisabeta mint a kiskoru Mina
gyámja Pata-utca 18, Seres Klára
Apor-utca 23, Parasu Mária Művész-
utca 17.

BUKAREST. (Agerpres.) — Az
iparügyi minisztériumban megszer-
vezendő és működő közép- és felső.
fokú műszaki és szakiskolákra vo-
natkozólag Chivu Stoica iparügyi
miniszter a minisztérium iparügyi
igazgatóságához és az ipari köz-
pontokhoz számos utasítást küldött.
A középfokú ipari iskolák meg-
szervezése az ipari központok fel-
adata.

A közoktatásügyi minisztérium
az iparügyi minisztérium rendelke-
zésére bocsátja ezekben az isko-
láknak a szükséges helyiségeket és
tanárokat az általános ismeretek
tanásáig.

A műszaki intézetek szervezése
az ipari igazgatóságok feladata, ame-
lyek kötelesek azonnal kijelölni az
intézetek fejeles igazgatóit.

Az iparügyi minisztérium a köz-
oktatásügyi minisztériummal egyet-
értésben az ország területén a kö-
vetkező műszaki ipariskolák létesíté-
sét határozta el:

Kohászati ipari iskolákat: Bras-
sóban, Vajdahumyadon és Resicán.
Fémipari iskolákat: Aradon, Buka-
restben, Brassóban, Kudzsiron, Ga-
jacoban, Jasiban, Medgyesen, Nagy-
váradon, Pioestiben, Románban és
Szatmáron. Villamosipari iskolákat:

Bukarestben, Brassóban, Krajová-
ban és Temesváron. Faipari iskolá-
kat: Bukarestben, Karánsébesen,
Curtea de Argesen, Csíkszeredá,
ban, Piatra-Neamtan, Marosvásár-
hegyen és a bákómezei Targu Oc-
nan. Textilipari iskolákat: Aradon,
Rugganya ipari iskolát: Brassó-
ban, Celluloze és papiripari iskolát:
a bákómezei Letea községben. Ke-
rámi ipari műszaki iskolát Tordán
és Grafikai ipari iskolát Bukarest,
Kolozsváron, Jasiban és Románban, Ben.

Bőr ipari iskolákat: Bukarestben,
Bákóban és Kolozsváron. Vegyipari
iskolákat: Bukarestben és az II.
föv mezei Tárnávenben. Vegyi
ágyipari iskolákat: Nagybányán,
Segesváron, Fogarason és Tordán.
Rugganya ipari iskolát: Brassó-
ban. Celluloze és papiripari iskolát:
a bákómezei Letea községben. Ke-
rámi ipari műszaki iskolát Tordán
és Grafikai ipari iskolát Bukarest,
Kolozsváron, Jasiban és Románban, Ben.

Szigorúan büntetik a betegsegélyzői
díjak késedelmes befizetését

KOLOZSVÁR. — A Betegsegélyző
Pénztár értesíti azokat a munkaadó-
kat és vállalatokat, akik a betegse-
gélyzői díjakat havi bérjegyzék után
fizetik, hogy a bérjegyzékek benyuj-
tására semmiféle haladékot nem ad-
hat, mert a társadalombiztosításról
szóló törvény 99. szakasza értelmében
a havi bérjegyzékek benyújtásának
határideje legkésőbb a következő hó-
nap 20. napja.
A bérjegyzékek a törvényes ha-
táridőn belüli benyújtásának elmu-
lasztása kihágást képez és 2000 lejti
4000 lejig terjedő pénzbüntetéssel

büntetik, késedelmi kamat címén pe-
dig a befizetendő összeg 10-50 szá-
zalékát köteles fizetni a munkaadó-
knak. Ezeket a pénzbüntetéseket a Betegse-
gélyző Pénztár közzadók módjára és a
legszigorubb eszközökkel hajtja be.
A Betegsegélyző Pénztár a munka-
vállalók érdekeinek fokozottabb el-
lenőrzése céljából, felhívja az alkalm-
mazottak figyelmét arra, hogy fokoz-
zottabb mértékben ellenőrizzék azt,
hogy a munkaadók a munkavállalók
től levont biztosítási díjakat idejé-
ben befizessék a Betegsegélyző Pénz-
tárnak.

Világosság-Sport

A temesvári Politechnica labdarugó csapata,
a bukaresti Hadsereg röplabdacsapata és az ország legjobb
teniszesei Kolozsváron

KOLOZSVÁR. — Szombaton és
vasárnap gazdag sportműsora van
Erdély fővárosának. A temesvári
Politechnica labdarugócsapatán
kívül, városunkban szerepel a
bukaresti Hadsereg röplabda
együttese, a bukaresti TCR, Po-
litechnica és az aradi ITA legjobb
teniszecsapata, továbbá a nagyvár-
aradi CFR ifjúsági labdarugó
együttese. A kétnapos sportműsor
szombat délután fél 4 órakor a
Dermata sporttelepén a

NEMZETI TENISZCSAPAT
BAJNOKSÁGOK

KOLOZSVÁR SAKKBÁJNOK-
SÁGAINAK

NEMZETI TENISZCSAPAT
BAJNOKSÁGOK

A KÁSE HAZI ASZTALI
TENISZVERSENYE

küzdelmey vasárnap délelőtt 9
órákor a CFR szakszervezet Ho-
rea-ut 5 szám alatti helyiségében
folytatódnak, melyen Kolozsvár
Szakszervezetének Rózsá-utca 2
szám alatti helyiségében. A ver-

kiüzdelmeivel indul meg. A Neme-
zi Bajnokságok döntőjébe jutott
Dermata ifjúsági fiú- és leánycsa-
pata a bukaresti TCR ellen, a
börgyáriak női csapata a buka-
resti Politechnikával, férficsapata
pedig az aradi ITA ellen mérkő-
zik meg. A versenyeket vasárnap
délelőtt 9 órai kezdettel egész
napon át folytatják a borgyáriak
sporttelepén.

AZ ORSZÁG LEGJOBB ATLÉTÁI ÉS TORNÁSZAI
IS INDULNAK AZ IFFUSÁGI EGYSÉG KUPA
DÖNTŐIN

BUKAREST. — Az Ifjúsági Egység Kupa atlétikai versenyé-
nek döntő számai, szombat délután kezdődnek meg az ifjumunká-
sok stadionjában. Az egyes versenyszámokban versenyen kívül
részt vesznek az ország legjobb női és férfi atlétái. Treyball Edit,
Ernst Lujza, Pusch Irén, Kiss Irma, Sötér, Raica, Dragomir és
Gurán-Val az élén.
A vasárnap délutáni versenyek előtt pedig a kolozsvári Der-
mata, KKASE, Villamosmű, Olimpia és a Victoria Szövetkezet
mintegy 80 tagu női és férfi tornászcsaportja tart bemutatást,
melyet nagy érdeklődés előz meg a fővárosban.

A BUKARESTI HADSEREG
RÖPLABDACAPATA

AZ U TEMESVÁRON, A DERMATA NAGYBÁNYÁN
JÁTSZIK VASÁRNAP

KOLOZSVÁR. — Az NB I. va-
karesti Petroviul csapatával ját-
sárnapi fordulójában, a Politechni-
szik.

szombatt délután 5 órakor a „Ghe-
orghiu-Dej” sporttelepen a ko-
lozsvári Hadsereg együttesével
járszik. A fővárosi katonacsapat
vasárnap délelőtt 11 órakor Ko-
lozsvár válogatottja ellen játszik
hírvérő mérkőzést. Mindkét mér-
kőzést a röplabda kerület propa-
ganda beléptidijakkal rendezi
meg.

A Dermata Nagybányára rándul
át, ahol az NB II. küzdelmey során
a Sportul Muncitoresc együttesével
a mérő össze erejét. A borgyáriak
csapatával együtt utazott a Derma-
ta birkócsapata is, mert vasárnap
délelőtt a két csapat birkózással
Petrozsényban a Jiul pedig a bu-
senyt rendez.

POLITECHNICA (TEMES-
VÁR) — CFR

SZEZONZÁRÓ USZÓVERSENY
ÉS VIZILABDA MÉRKŐZÉS KOLOZSVÁRON

NB I-es mérkőzés lesz vasárnap
délután 5 órakor a „Gheorghiu-
Dej” sporttelepen. A két csapat
találkozóját nagy érdeklődés elő-
zi meg, mert mindkét együttes
kitűnő formában játszott a végig
az NB ősz első három fordulóját.
A mérkőzést a bukaresti Alexan-
driu vezeti. Előzőleg 3 órakor a
kolozsvári és nagyvárad CFR if-
júsági csapatai játszanak barát-
sági mérkőzést.

KOLOZSVÁR. — Az Uszó Kerü-
let vasárnap délelőtt 11 órakor sze-
zonzáró uszóversenyt rendez a vá-
rosi partifüldőben, a következő ver-
senyszámokkal: 100 m gyors, 200
m gyors, 100 m hát, 100 m mell-
úszás, 100 m női mellúszás, 100 m
női hátúszás, 50 m női mellúszás,

50 m, fiu gyorsúszás, 50 m. gyer-
mek mellúszás és 3x50 egyéni váltó-
úszás.
Az uszóverseny után komikus ug-
rások, kacafogás, majd Kolozsvár
A és B vizilabda csapata játszik
egymás ellen.

A KERULETI LABDARUGÓ
BAJNOKSÁGOK

KOLOZSVÁR ÉS TEMESVÁR
AZ IFFUSÁGI EGYSÉG KUPA LABDARUGÓ
DÖNTŐJÉBEN

vasárpapi első fordulójában 5
mérkőzés kerül lejátszásra. A
Dermata-pályán délelőtt 9 órakor
Hadsereg II.-Victoria, 11 órakor
KKASE-Vegyes szakszervezet, az
egyetemi stadionban délelőtt 9
órákor CFR II.—Fodrászok. 11

arányban győzte le Brassó váloga-
landóját.
Az Ifjúsági Egység Kupa döntő-
jében vasárnap délelőtt így Koloz-
svár csapata Temesvár ellen játszik.

arányban győzte le Brassó váloga-
landóját.
Az Ifjúsági Egység Kupa döntő-
jében vasárnap délelőtt így Koloz-
svár csapata Temesvár ellen játszik.

ILJA EHRENBURG

az értelmiségiek wrocláwi értekezletéről

A lengyelországi Wroclawban augusztus 25-28 között ment végbe az értelmiségieknek a béke védelmére összeült világértekezlete. Az értekezlet a következő jelentéseket hallgatta meg: „A tudomány és a művelődés a békéért, a haladásért és a demokráciáért való küzdelemben“ (A. Fagyejev), „A béke és a művelődés“ (O. F. Stapleton), „A nemzeti művelődés szabadságáról“ (I. Halaszinsky), „A nemzetközi művelődési együttműködés“ (M. Prenant). A jelentéseket követő vitában különböző országok közel 50 küldöttje szótalt fel.

Az értekezlet kiáltványt fogadott el, melyben kimondja: „A földterekesség népei nem akarnak háborút és elég erősek ahhoz, hogy az új fasizmus ellenében megvédjék a békét és a művelődést.“ A kiáltvány rámutat a szellemi dolgozóknak a népek, az emberiség, a történelem előtti felelősségére s szót emel a békéért, a népek szabad művelődési fejlődéséért, nemzeti függetlenségéért és szoros együttműködéséért.

Ilja Ehrenburg szovjet író, a wrocláwi találkozón résztvevő szovjet küldöttség tagja, a „Művelődés és Élet“ című folyóirat 24-ik számába a következőket írta a világértekezlettel kapcsolatban:

Mikor a lengyel és a francia értelmiség

néhány képviselője indítványozta az értelmiségieknek a béke védelmét szolgáló világértekezlete összehívását, néhányan, kétkedők, vállukat vonták. Meddőnek és megvalósíthatatlannak vélték az ötletet. Találhatnak-e közös nyelvet az értelmiségiek képviselői, mikor ez próbált diplomatáknak nem sikerült?

Az értekezlet befejeződött s bizonyos következtetéseket vonhatók le. A kétkedők csalódtak: a közös nyelv mégis megtalálható volt. A záró ülés után pedig, mikor az értekezlet üdvözölte a szilárdan hozott határozatokat, a küldöttek túlnyomó többsége világosan látta, milyen nagyok a béke megvédésére készen álló erők.

Negyvenöt országból jöttek el emberek az értekezletre s eljöttek minden nehézség ellenére. Mindenki megérti, hogy nem volt könnyű a portugál küldötteknek kijönni a fasiszta börtönből, amely az országuk. Sem a tenger, sem a rendőri tilalmak nem állították meg Oroszország legjobb képviselőit. Eljött Martin Andersen-Nekso, akinek 80 éves jubileumát ünnepelejük hamarosan, s a francia Julien Benda, aki élete kilencedik évét kezdte. Eljöttek Ceylon, Jamaica és Madagaszkár képviselői; eljöttek Görögország hegyvidéki, egy kis népnek a képviselői, amely példátlan szenvedések árán védi az élethez való jogát.

Az amerikai tudósítók lázas izgatottsága, s ugyanúgy egyes ál-

lamok diplomata és féldiplomata személyiségeinek a viselkedése nyomban elárulta, hogy az értekezlet iránti gúnyos mosolyt a félelem fintorá váltotta fel.

Az amerikai és az angol sajtó, a megnyitás előtt, kommunista gyűlésének próbálta feltüntetni az értekezletet. Ugyanakkor ugyanazok az újságok mindent megtekinttek, hogy kisebbítsék a küldöttek tekintélyét. Mégis, mikor Iváskevics lengyel költő megnyilvánította ki az értekezletet, mindannyiunk számára világossá lett, hogy olyan emberek vannak előttünk, akik méltán élvezik a nép tiszteletét, hogy olyan emberek vannak előttünk, akik meggyőződésükben különböznek, de a béke eszméje egyesíti őket. Ke-

vessé valószínű, hogy valaki kommunistának tekintse a Francia Írók Szövetségének az elnökét, Maurice Bedelt, vagy Boullier tanár katolikus apátot, Hewlett Johnstont, a canterburyi székesegyház dőkánját, vagy Johnson Rogge amerikai jogászt.

Az értekezlet tekintélye megmérhető néhány név alapján (nem szándékozom teljes névsort adni a „hírességekről“, akiknek az aláírásért valóságos vadásztak Wroclaw lakosai). A tudós Prenant és Halcane, Tarló és Irène Joliot-Curie neve az egész világon ismert, én úgy, mint a festő Pablo Picasso, Gropper és Leger neve, az író Solohov, Eluard, Fagyejev, Tuvim, Anne Seghers, Amado és Vittorini neve.

Nem a statisztika a döntő

a tudományban és a művészetben, nem is a küldöttek száma, hanem ezek mindegyikének a tekintélye. Az értekezlet ülései Wroclawban voltak. Nehéz lett volna alkalmasabb helyet találni olyan emberek gyűlésének, akik elhatározták, hogy megvédelmzik a béke ügyét. A város romjai emlékeztetnek a veszélyre, amelyet a háború a művelődésre nézve jelent. Wroclaw gyors utiátszülése pedig bizonyítja az erejét, a lelkesedését és a munkaszeretét az új Lengyelországnak, amely pillanatig sem habozott, amikor választania kellett a dollár és az emberi méltóság között.

Betegséget nem lehet gyógyítani anélkül, hogy el ne készítsük a diagnózisát. A wrocláwi tanácskozások annak az alapvető kérdésnek szentelődtek — kitől ered az új háborúval fenyegetés? Az értekezlet első napján egyes angolszász küldöttek még remélték,

hogy maguk köré tömöríthetik a habozókat, akik könnyebben eligazodnak tudományukban vagy művészetükben, mint a világpolitika honyolult szálai között. Egyesek azt akarták, hogy az értekezlet szorították a béke előnyeiről szóló általános vitára, anélkül, hogy érintenék az amerikai vezető körök és európai kiszolgálók magatartásának a kérdését. Az első napon, egy amerikai újságíró mondta nekem: „Reméljük, hogy a kommunista elszigetelődnek.“ A végző szavazat ennek a fordítottját mutatta: Marshall védelmezői és Bevin bárdjai szigetelődtek el.

Az angol küldöttség élén kezdetben Huxley tanár, az UNESCO elnöke volt. Magatartása elég jellemző a „szabad gondolkodó“ értelmiségiekre, akiknél a vélemény látszólagos bátorsága összeolvad a törvények előtti szolgálatkészséggel. Huxley úr időnként melegen ünnepelet egyes szónokokat, akik elítélték az amerikai imperializmust, hogy valamivel később megkisérelje megszakítani (az egyik ülésen ő elnökölt) azokat az embereket, akik rámutattak, hogy tulajdonképpen kik a béke fenyegetői. Huxley úr, aki színtelenül enyhítő módosításokat fűzött a határozati javaslatokhoz, azt mondta, hogy biztosan megszavazza az „enyhített“ szöveget, de néhány órával a szavazás előtt észrevétlenül elhagyta Wroclawot, nem tudva elszánni magát sem a határozat aláírására, sem nyilvános elutasítására. Az angolos eltűnés, hücsög nélkül, észrevétlen eltávoztást jelent, hogy ne hozza kínos helyzetbe a házigazdákat és a vendégeket. Huxley úr „angolosan ellúnt“, hogy ne hozza kellemetlen helyzetbe sem a maga lelkiismeretét, sem az UNESCO diplomatáit.

Néhány angolszász megkísérelés

megvédeni azt az álláspontot, amelyet még a Népszövetségből ismerünk, nevezetesen, hogy: a támadás fennáll, de nem tudni, hogy ki a támadó.

Taylor úr, oxfordi tanár, kijelentette, hogy az imperializmus ismeretlen fogalom, jelszó. Így kezeli a történelmet ez az előadás történelmetanár. Emblyukjában nagy virággal lépett az emelvényre, olyan volt a megjelenése, mint Dorian Grayé, de nem feleltette

el magasztalni Nagybritannia felsőbbségét.

Jól felalt neki Jamaica költője: „Nagyon szeretem az angol nyelvet s örömmel hallom a nagyszerű szavakat — szabadság, méltóság, függetlenség, de nem értem, hogy ezek a nagyszerű szavak miért nem vonatkoznak reánk is?“

Az angolszász imperializmus képmutatásának a leleplezésében hatalmas szerepük volt az úgynevezett „színes népekhez“ (a Taylor úr által előszeretettel alkalmazott kifejezést használom) tartozó írók, tudósok és orvosok.

Az angolok között volt Hughes író, a „Vihar Jamaica felett“ című regény írója. Regényét „az angol gentleman pohár-vízbeni viharának“ ajánlotta. Hughes egyike a három angolnak, aki elhatározta, hogy a „New York Times“-ban tiltakozik az értekezlet tevékenysége ellen. Ezt az író nem feszélyezte, mikor az emelvényen látta az igazi Jamaica íróját, aki arról a viharról beszélt, amely a „színes emberek“ szívében gyűl. Hughes mással volt elfoglalva: azaz a kísérlettel, hogy alássa az értekezlet munkáját.

Az amerikai gyámok esodálói

a csoportját bizonyos Crankshaw vezette. A névsorban közíróként szerepelt, Moszkvában mégis Nagybritannia katonai attaséjaként járt, úgyhogy irodalmi munkásságának mindig némileg különös jellege volt. Más gentlemanek gyűjtött maga köré, mint például Sachs urat, aki őszintén „kereskedelem“-nek nevezte a maga szellemi tevékenységét, továbbá az értelem és a lelkiismeret még vagy öt hasonlóan „híres“ képviselőjét.

Nem tudom, hogy ezek az emberek miért jöttek Wroclawba s szívesebben nem gondolok erre. Egy dolog bizonyos: szégyent valottak s kénytelenek voltak megszavazni a Picasso által indított határozati javaslatot, amely a Latin-Amerika legjobb költője, Pablo Neruda elleni üldözések megszüntetését kéri. A fenti bussinesz-mannek nem volt inyére a szavazás, de nem tudott mit ten-

ni. Aztán kénytelen volt megszavazni más határozati javaslatot is, amely Howard Fast amerikai író szabadon engedését kéri. Ezt a határozati javaslatot Rogge ügyvéd indítványozta.

Az értekezlet melegen üdvözölte a Köztársasági Spanyolország s a Harcos Görögország képviselőit s egyetlen hang se szólt Amerika görög lakójainak a védelméért. Még Taylor úr sem mert tartózkodni a szavazástól.

Az utolsó ülésen

Alexander Fagyejev elnökölt. Fennhangon megkérdezte a különböző küldöttségeket afelől, hogyan szavaznak. Kifejezésteljes párbeszéd volt:

- Uruguay?
- Egyhanguan.
- Norvégia?
- Egyhanguan.

A franciák és az olaszok között nem volt egy ellenszavazat és egy tartózkodás sem.

A szovjet küldöttek rövid, józan, súlyos beszédei mindenkit hozzásegítettek népünk mélyes hazaszeretetének a megértéséhez.

Az értekezlet megmutatta a világ értelmiségijeinek, hogy a szovjet emberek, bizva a szocialista eszmék diadalában, egész lelkiükből kívánják a békét s munkával és alkotással akarják megbizonyítani eszméik diadalát.

Az értekezlet megmutatta, hogy az áru értelmiségiek, akik kötelességeiket dollárért és feladataikat hivatalért eladták, félnek eszméink erejétől. Harcolni fognak azért, hogy megállítsák a történelem menetét.

Országaikba visszatérve, az értekezleten résztvevők gyarapodott erővel folytatják a békéért a harcot, támogatva minden népek a háború elleni gyűlöletétől. Mi, szovjet küldöttek, régi és nemrég nyert barátainknak sikort kívánunk ebben a nagyszerű munkában.

IMÁM

Írta: HRISZTO BOTEV

Hriszto Botev 1848 Karácsonján született Koloferben. Ferradalmi magatartása miatt már a középiskolából kizárták. Járt Odesszában, Bukarestben, megismerkedett a bolgár forradalmi mozgalom vezetőivel. Az 1875-ös népfelkelésben felkelő csapatot szervezett és ugyanúgy harcolt, mint Petőfi a magyar szabadságharcban. A szabadságharcban esett el és költeményeiből ugyanaz a hang szól, mint Petőfiéiből. Méltán nevezik Botevet a bolgár Petőfinak.

Óh Istenem, nagy Istenem,
nem mennyben trónoló felis,
hanem te, aki idehenn
szívemben élsz s lelkemben is —

Nem te, a hazug, ostoba
s a hitvány zsarnok istene,
a balgák bárványoszlópa,
s az ember esküdt ellene, —

Nem te, kít illet hódolat,
s kinek papos szolozsma ínt,
kinek gyertyákat gyújtanak
jámhor, pravoszláv barmaink, —

De te, az Ész nagy istene,
ki rabszolgákat áldva védsz,
kinek nevével oly sokféle
dicsőrfi majd sokféle nép, —

Nem te, ki férfit s aszanyát
agyagból gyártad egykoron,
s aztán a földön itthagyd,
rabként és sárnak a poron, —

Oh Istenem, mindenkibe
leheld a szabadság hitét,
hogy ellenségünk szíve
felé villantson fegyverét, —

Nem te, ki a királyt, papot
s a pátriárkát felkened,
s nyomorba döntve itthagyd
sok-sok szegény testvéremet, —

Karod legyen, mely felemel
engem, ha majd felkél a rab,
hogy ott velük, ha küzdeni kell
lelhessem küzdve áromat, —

Nem te, a rabok gyámola,
kinek beszéde türelem,
s árkokat lépő moha,
ki álltatsz híg reményeken,

To éleszd o heves szívet,
doholja jzst, vad dalát
s ne legyen hangja jéghideg —
s körötte néma puhaság.

Bolgárból fordította:
dr. Csikóv Dimo.

Horváth Imre:

A hűség versei

1.

Szívedben a föld vérző szíve dobban:
szomorú, de szeretlek egyre jobban.
Szavaimban századunk szava reszket:
félek, hogy füled mellett elereszted.

2.

Tépdestem és forgattam ecsetem,
mert nem tetszett egyetlen színe sem
és eközben egész vak este lett:
ne csodáld, ha sötétre festelek.

3.

Csókolgatnak téged a csillagok.
Csókol a Nap, a Hold és te hagyod.
Jaj, ne hidd, hogy mind csak téged szeret:
megcsókolnak: ók minden porszemet.

4.

Ha nincs senkid, én itt vagyok: ebed.
Verj és uszíts! Járj velem réteket.

Vadász velem, ha időből telik.
Öröm házad, álmod, emlékeid.

S ha valaha elvesztenéd magad:
fittyents egyet! — s már visszahoztalak.

S ha megveszek és kezded megmarom:
ne hívj sintért, — te dorongolj agyor.

5.

Keresheted, hiába keresed
a csillagot, mely egyszer lecsett, —
s százszor lehullott, mégis fent ragyog
az én egemen a te csillagod.

6.

Ahogy az ég szerette a szölet,
melyben kötöttört, úgy szerottok

Rejtvényrovat

40-es számú keresztrejtvény.

Értelmiségi világgongresszus

Készítette: KONT VILMOS

1	2	3	4	5	A	6	7	8	Z	9	10	11	12	13	14	15	V	18	
16						17				18									G
19						20				21									22
23						24													25
R						27				28									29
32	33									34									35
37										38									39
40																			44
45																			48
49																			52
53																			59
L																			63
64																			69
S																			78
77	78									79									82
83																			87
88																			92
93																			98

1948. augusztus 25-től 30-ig tartott az a nemzetközi értelmiségi világgongresszus, melyen 53 ország legkiválóbb írói, tudósai és művészei vettek részt.

E kongresszussal foglalkozik jelen keresztrejtvényünk.

Megejtésül beküldendők a dült betűkkel szedett sorok.

A megejtők között több jutalmat sorsolunk ki. Első díj egy könyv, második díj két színházi jegy, harmadik díj egy színházi jegy a kolozsvári Állami Magyar Színházba, negyedik díj két jegy az Uránia-moziba.

Megejtés- és minden a rovatösszeírású levelezés »Rejtvényrovat« jelzéssel a kiadóhivatalba, — Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám — küldendő. A helybeliek személyesen is beadhatják szerkesztőségünkbe. Megejtéseket beküldésének határideje 1948. szeptember 22.

Vízszintes sorok:

1. Nyíl irányában körül: Maurice Bedell, a francia írók szövetségének elnökének a világértelmezés első napján tett kijelentése, melynek lényege az, hogy a megbeszélések az eredmények elérésére nem elegendők. 16. Anya. 17. Időhatározó. 18. Nős, románul. 19. Vissza: esztendői (é.k. hiány). 20. Egy híres német politikus (1815—1889) feleségét szólíthatóknak így. 22. Irányjelző. 23. Vissza: átültött (é.k. hiány). 25. Felmegyő nagyközségbe való (é.k. hiány), Y=I. 26. Vissza: idejétmult című rövidítés. 27. A kongresszus tagjait vendégül látó állam. 31. Helyhatározó. 32. VIII. Henrik angol király második felesége (keresztneve Anna) mutatónévvel (f. ékezetek). 34. B-vel: ilyen név gyakran előfordul a keresztrejtvényekben. 35. Zsidó, románul, fonetikus. 37. Vissza: kereskedő jövedelmi forrása. 38. Régi súlymérték. 39. A felmérés. 40. Paradicsom (f. ékezet). 41. Német helyesírás. 42. Mondja Ön, németül. 44. Zéta, mássalhangzó. 45. Dobb el. 47. Német lovag (W=V). 48. Vallás. 49. Keleti Népek Érdekszövetsége. 50. 1945, 1946, 1947, 1948. 52. Állati buváhely. 53. Vas, németül. 55. A Szovjetunió egyik kiküldöttje, aki az értekezlet második napján nagyhatású beszédében — többek között — megállapította, hogy a világosság és a sötétség, — a művelődés és tudatlanság, — a népek testvérisége és a háború közötti küzdelemben nem létezhetik semlegesség. 58. ... ophon, athéni hadvezér és történetíró, az »Anabázis« szerzője. 60. Aria a »Carmen«-ből, elől szerzője családnévnek kezdőbetűjével (Bizet). 62. Fiastyúk. 64. Igekötő. 65. Vissza: Görög betű. 66. Növény része. 67. Kétszáz, Rómában. 69. Tüzelőanyag. 70. A demokratikus Görögország képviselője, aki rámutatott arra, hogy a görögországi véres harcokat a »nacionális művelődés védelmének kép-

mutató jelszava alatt szították, de Görögország hőhérainak semmi közük a művelődéshez. 74. Ötvenöt, Rómában. 76. Évszáz. 77. Francia város, Calvados departement székhelye. 78. Nagy délnyugati szél felvétel. 82. Régi magyar pénznem, rövidítve. 83. Esel. 84. Szovjet megbízott, — a »Pravda« főszerkesztője, — aki egyes angol és amerikai delegátusok felszólalását, melyekkel diszkreditálni igyekeztek a Szovjetuniót, hatalmas beszédében utasította vissza, mondván: »nem kívánjuk a vélemények egyformaságát, de gyűlölnünk kell az imperializmust.« 88. Vizi állat. 90. Magyarország egyik kiküldöttje, aki beszédében felszólított minden értelmiségit arra, hogy folytassa a francia forradalmat előkészítő francia- és a szocialista forradalmat előkészítő orosz értelmiség hagyományát. 91. Ál, románul. 92. Feltételes köztárs. 93. Nagy északi tó. 95. Brazília legfontosabb állama, mutatónévvel. 98. Kerek szám.

Függőleges sorok:

2. Kerek szám. 3. Amiknek érdekében az értekezlet — közvetlenül lezárása előtt — kiállványt szövegített meg, melyet a kiküldöttek — az Egyesült Államok, Anglia és Brazília egyes kiküldötteinek kivételével — egyhangúlag szavaztak meg. 4. Az U. S. A. nagy kikötő és ipari városa Ohio államban. Az észak-amerikai magyarság szellemi központja. 5. Vissza: előd. 6. Történelmi éra. 7. Hadtápló. 8. Vagy, románul. 9. Népies válasz megszólításra. 10. Békit. 11. Ilyen várga is van. 12. Z-vel közben: van ilyen szoros-, tenger-, sőt szigetek is. 13. Vissza: feleséget fivérét magához hívom. 14. Ritka, románul és németül. 15. Latin és. 20. Szovjet delegátus, — az utolsó ülés elnöke — aki záróbeszédében kijelentette, hogy az értekezlet véget ért, de tulajdonképpen csak most kezdődik és aki biztosította a kongresszust arról, hogy a béke győzedelmekedni fog az egész földkerekségen. 21. A

Szórejtvények

Zsigmond Ódön (Kolozsvár) ötletei.

1.	2.
D I	FEHÉR
3.	4.
&	Skivánság

kongresszus színhelye. 22. Földre helyezi. 24. Vissza: Alól. 26. Lábra való, vagy szoknya zsinórhiánya. 28. Vissza: kettős mássalhangzó. 29. Igekötő. 30. Visszahatna (é.k. csere). 33. Híres ausztriai fürdőhelyre való (é.k. fölösleg). 36. Román szólóhegy. 39. Az sem, népiesen. 42. A Fehér-, Fekete-, Sebes-Körös-, és Berettyó egyesülése körüli vidékre való (é.k. hiány). 43. Becéző női név. 46. Testi hibája van. 47. Kolozsvári egyetemi tanár, keresztneve Hillel. 48. Angol kiküldött, akinek felszólalása általános felháborodást keltett, ami a 84 vízszintes nagybeszédének megtartására ösztönözte. 51. Est, románul. 54. Lekicsinylést jelentő indulatszó. 56. Izmos kaláber ütőkartját. 57. Vallású rövidítés. 59. Vissza: indián vizijármű. 61. Ilyen figura van a »magyar szó-ló«-ban (u. o.). 63. Tü-zűn, mássalhangzó. 68. A Szunda szigetek egyikének mássalhangzó (Celebes). 71. Zudit. 72. Vissza: er ipari növény, fonetikus. 73. Vissza: az első világháborúban a monarchia vezérkari főnöke is volt. 75. Vissza: dohányos teszi a cigarettával. 78. A tüz. 80. Társulást jelentő mutatószó. 81. Képzőművészeti témák. 85. A löbetségek. 86. Vissza: szerb, régies helyesírással (é.k. hiány). 87. Vissza: francia kettős magánhangzó. 89. Spion (é.k. hiány). 90. Fosztóképző. 92. Tudósítás. 94. Germánium vegyjele. 96. Román prepozíció. 97. Használat, románul. 98. Mult idő ragja.

A 38-as számú rovatban közölt »Duna értekezlet« című keresztrejtvény helyes megejtése a következő: Vízszintes sorok: 1. A Szovjetunió, Románia, Bulgária, Magyarország, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Ausztria. 31. Nagybritánia. 36. Szerzett jog. 43. A Pauker. 67. Egyesült Államok. 82. Hajózási rendszer. Függőleges sorok: 4. Visinszkij. 19. Erőszak. 21. Thierry. 24. Franciák. 47. Cannon. 58. Peak.

Szórejtvények: 1. Népbíróság. 2. Néptörvényszék. 3. Demokrácia. 4. Kapitálizmus.

Megejtők névsora:

Forgács Anna, Czinczár Imréné, Vályi Andor, Lészay Tibor, Attila Árpád, Haraszthy János, H. András Anna, Keteddy Aranka,

Kolár Károly, Rác Anna, Csegezi Idus, Magyar Lajos, Karakás Lajos, Rác József, Kolcsár Béla, Hoffmann Sándor, Tauffer Lajos, Vármann Sándor, Schlett Judit, ifjabb Macsek Sándor, Schénási Béla, Lénárd Ferencné, Tere Margit, Szegedi István, Kozma Mária, ifjabb Terkál Róbert, Szigeti József, özvegy Forgács Andorné, Kovács Tünde, Kardos Jenőné, Tóth József, Hídegh Mihály, Gálffy Dezső, Szilágyi Anna, Papp Károly, Gyáni Károly, Kőszeghy Béla, dr. Berger Salamonné, Csicsák Jenő, Kádbédy István, Harmathy Sándorné, Zsigmond Kálmán, Zsigmond Ödön, Török István, Vajda Sándor, Gyöngyössi Gyuláné, Zipszer Alajos, Neumann Mózes, Krausz Zoltánné, Ferencz Ignácné, Kocsis Károlyné, Muresan István, Kolumbán Rozália, László Józsefné, Fergethéné Margit, Gergely Lorán, özvegy Koldecs Györgyné, Kovács Sándor, Kolozsvár.

Tatár Ernő Balászfalva, Coroian Traian Dész, Wozniakowsky János Erzsébetváros, Székely Miklós Marossárpatak, Szendi Gyula, Szilágyi Lajos Medgyes, Attila Adolf Nagybánya, Létay Józsefné, Bakó Árpád Nagyenyed, Reményi Sándor Nagykároly, Kulka Irén Nagyszombat, Belcsug Antal, Sztrányczki Gábor, dr. Lászlóffy István Szamosújvár, Szőcs Mária Szatmár, Bedő Juci, Moskovits Imre, Nuzsán Györgyné Torda, Iván Irén Zsidó, Csompó András Szilágyozván, Major Domokos Torda.

A megejtett sorsolás eredményeként könyvjutalmat nyert Létay Józsefné Nagyenyed, Avram Iancu-utca 62. Két színházi jegyet Zsigmond Ödön, egy színházi jegyet Kolcsár Béla Kolozsvár nyert.

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

A vidéki nyertesnek a könyvet elpostázzuk, a helybeliek e jegyeket szerkesztőségünkben átvehetik.

A 37-es számú keresztrejtvényt — a már közltekben kívül — megejtették még: Kovács Tünde, Szilágyi Sándorné, Veress László, Pataki István, Kádbédy István, Kolozsvár. Létay Józsefné Nagyenyed, Kulka Irén Nagyszombat, dr. Lászlóffy István Szamosújvár, Szőcs Mária Szatmár, Iván Irén Zsidó, Gergely Lorán Kolozsvár.

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

Az Uránia-moziba két jegyet nyert

A rovatvezető üzenete:

I. I. Zsidó. Már több ízben adtuk felvilágosítást a keresztrejtvények készítés módjáról, most ujólag közöljük. Az ábrából külön papírra két számozott példány készíthető, melyek közül az egyikbe beirandók a megfejtések is. A meghatározások szintén külön-külön papírra és pedig a papírrak csak egyik oldalára irandók. Beküldött keresztrejtvényekkel csak abban az esetben foglalkozhatunk, ha azok a feltételeknek megfelelnek. Az Ön beküldött rejtjében — futólagos rátekin-téssel is — olyan súlyos hibákat fedeztünk fel, amelyek miatt az nem közölhető, nevezetesen: a magyar irodalomtól nagyon távol álló »Kalevala« szerzője nem Lömröt, hanem Lönnrot, nem Iles, hanem Illés (vagy Eliás). A jobb függőleges sorban »Dithyrambos« helyett »Iti-ramb«-ot alkalmazott, az ezt követő »Rapszódia« pedig áthajlik az első vízszintes sorba. A keretsoroknak épeknek és hibátlanoknak kell lenniük, a fekete kockák száma pedig nem haladhatja meg az összes kockák számának egy hatod részét, kivéve azt az esetet, ha azok egy szó-vagy szavakat alkotnak. K. I. Kolozsvár. 1. Reklamált megejtését — mivel az határidőn túl érkezett be — a 39. számú rovatban pótlólag közöltük. 2. A kérdőívek oly nagy számban érkeztek be, hogy azok el-bírási és egybevétele még hosszú időt vesz igénybe. W. J. Erzsébetváros. Kérjük a rovatszámot (pl. »39. sz. keresztrejtvény«) kivágni és a levelezőlapra ráragasztani. Ez semmi nehézségre nem utközik, miért is annak csatolásától nem tekinthetünk el.

Karakás Lajos, Kolozsvár, írja: Bár a remény és lehetőség minden megejtőnél megvan a nyeresére, engem most mégis meglepett már azért is, mert mostanában a szerény-cse messze elkerült. Köszönöm a jutalmat és maradjon továbbra is szorgalmas megejtőjük.

Szilágyi Lajos Medgyes írja: A jutalomkönyvet megkaptam és örvendek, hogy mint ipari szakmunkás, az értelmiségi mellett én is — szellemi tornában — ajándék-könyvet nyerhettem. Köszönöm.

Gép-e az ember vagy üzem?

Szemelvény V. I. Lebedjev „A technika birodalma“ című munkájából. Megjelent „Az Orosz Könyv“ »Népszerű tudomány« sorozatában.

Descartes, a XVII. század nagy gondolkodója az emberi testet gépek tekintette.

A jelenkor tudósok inkább neveznek szervezetünket üzemnek, mint gépnek. Az emberi test üzem, amelynél megvan a maga sajátos „technikája“. Ez az üzem a munkamegosztás alapján dolgozik, minden egyes szerve meghatározott feladatokat lát el és külön irányított rendszere van: az idegek. Ezek az idegek, melyek összekötik a test különböző szerveit az aggyal, hasonlóan a nagyüzemek telefonhálózatához.

Az emberi test egyik legfőbb szerve a szív.

A szív háromszáz gramm súlyú gép, teljesítménye kb. 1/375 lóerő. A szív a világ legtermelékenyebb motorja. Naponta száz-ezeret, évenként majdnem negyvenmilliót ver. Ez az élőtörő rendszerint 70—80 évig működik megszokott nélkül.

A szívgép minden veréssel olyan erőt fejt ki, amivel 400 grammot lehet egy méter magasságra fel-emelni. Minden szívverés egy deci vért présel át az érből a jobb aurikulumba, onnan a jobb ventrikulumba, majd a tüdőartérián keresztül a tüdőbe, ahol az általunk belélegezett oxigén hatása alatt a vér megtisztul. A tüdőből a regenerált vér a tüdővénán keresztül bejut a bal aurikulumba, onnan a bal ventrikulumba és onnan az aortába. A szívmotor biztosítja azt, hogy a vér eljut minden szervünkbe, idegeinkbe, stb.

A szív percenként 7 liter (vagyis kb. 30 pohár) vért pompál, naponta 5.000 litert, éven-

ként pedig 4.000.000 litert, vagyis 8.000×500 literes hordót.

Es ez a természetű alkotott motor, amely évtizedeken át dolgozik anélkül, hogy javításra szorulna, mindössze 300 gramm súlyú. Nincs olyan gyár, amely ne irigylné az ilyen gépet. Megvan annak az oka, hogy olyan sok fel-találó próbálta utánózni a természetet.

Azt, hogy karunk rendkívül ügyesen szerkesztett emeltyű, már Borelli, Galilei tanítványa és Descartes kortársa is tudta. Ez a tudós bebizonyította, hogy az az erő, amely az izmokban hat, az emeltyű rövidebb karjára nehezedik és azért sokkal nagyobb annál a súlynál, amely az ujj hegyére hat. Borelli számítása szerint, ha kezünket vízszintesen tartjuk és az ujjra négy kilogram súlyt akasztunk, a kéz izmai 800 kilogram feszültséget viselnek. Képzhetjük, milyen hatalmas ellenállása van annak az anyagoknak, amelyből az izom készült.

A jelenkor tudománya bebizonyította, hogy az emberi izmok rendkívül rugékonnyak. Tanulhatunk tőlük a technikusok. Marry francia tudós gyakorlati úton bebizonyította, hogy a nehéz terhek szállításában 26 százalék erőmeg-takarítás érhető el, ha a lovakat rugékony hámmal fogják a szeméretbe. Láthatjuk, hogy a természet tudta mit csinál, amikor rugékonny izmokat adott, hogy takarékossá lehessen az ember erőfejlesztésével.

Nem kevésbé érdekes az emberi és állati csontok bizonyos sajátos-sága. Megjegyeznünk kívánjuk, hogy az anyagok ellenállásait csak Galilei kora óta (XVII. század) kezd-ték tanulmányozni. Ma már kö-zönséget, hogy egyenlő ellenállást tanult a meghatározott ellen a telt

és az üres rúd, feltéve, ha falai elég vastagok. Kezünk és lábunk csontjai cső alakúak. Az emberi csontok példájára készülnek manapság a kerékpár keretek, mivel az üres fémcsővek könnyűek, ugyanakkor igen erősek. Amint látjuk, sok évezred természetes kiválasztódása által az állatvilág olyan emeltyűmintát alakított ki, amelyet a modern technika is magáévá tett. A fiziológusok megá-lapították, hogy egy csontdarab eltöréséhez, azt legalább három-ezer kilogramm nyomásnak kell alávetni.

Még egy példáját idézzük az emberi üzem munkájának. Ez a példa érzékszerveinkre vonatkozik. A legtöbbetesebb érzékszervünk a szem. A szem szerkezeténél fogva a fényképezőgéphez hasonlít. De ilyen gépet csak a XIX. század kö-zepén táján szerkesztettek. Biztosan tudjuk, hogy a fényképezőgép matt üvege és az érzékeny lemez, amelyet annak helyébe teszünk, miután a gép lencsét beállították, az emberi szem retináját utánozza. A legutóbbi időkben a fiziológusok még tovább mennek az emberi látás és a fényképezés folyamatainak összehasonlításában. Feltételezik ugyanis, hogy a retina külső rétege ugyanolyan vé-gy változásokon megy át, mint a fényképező-lemez érzékeny rétege és hogy a szem úgynevezett bíbo-ros folyadékának ugyanaz a szerepe, mint az élőhivónak, amely láthatóvá teszi a képet a lemez.

ADÁS-VÉTEL

TÖLTŐTOLL javítás, eladás, fel-
lösség mellett. Méder Ferenc, Molot-
tov 22.

ÜZLETBERENDEZÉS (díszműtár
vagy ékszerüzletnek alkalmas), el-
adó. Mikos-utca 5. 3208

MODERN, finomkivitelű, kombi-
nált szoba, diófurniós, egyenként
is sürgősen eladó. Petru Maior. 3.
3324

UNICOM elad raktárról nagyon
olcsó árakkal: hálószoba, ebédlő,
és szalonberendezést, szőnyeget, iró-
gépet, gyermekkocsit. ELFOGAD
bizományi eladásra mindennemű bu-
tort, gyermekkocsit, szőnyeget, por-
cellánt. Kossuth Lajos-utca 10. F.

KOMBINÁLT szoba, kis méretben,
hálószobák, konyhakredencek, iró-
asztalok és egyéb butorok, használt
állapotban, eladók. Bizományba is
elfogadok. Butorraktár, Kossuth La-
jos-utca 32. 2284

HÁZAT, telket, öröklakást akar
venni, eladni, lakást elcserélni, bu-
torral átadni, iratát lemásolni,
férjhez menni, nőül lenni? Forduljon
bizalommal Vulcan Irodához, Molot-
tov 24. 2381

TÖLTŐTOLLAKAT veszek, cseré-
lek, javítok, jótállás mellett. Cala-
can, Malom-utca 8. 2286

PÁLINKAFOZO kdszem, nagy
kertes házzal részletfizetésre eladó,
vagy bérelhető. Olcsó családi és bé-
rházak, házhelyek, gyümölcsösök. Ki-
adó komfortos lakás. Bocsaúti
iroda. Unió-utca 10. 3081-3221

SÜRGŐSEN eladó kombinált szo-
babor, Singer varrógép és rádió.
Fadrusz János-utca 19. 3111

MODERN fémháló, diófurniós,
penteiből, 12.000 lejért, eladó. Cser-
tőrcsúta 23. hátul az udvarban.
Megtéríthető 5-7-ig. 3230

MEZŐGAZDASÁGI, gyümölcs és
virágkertetesztől szakkönyvek, angol,
francia nyelvű könyvek eladók. Far-
kas-utca 7, ajtó 9. 3246

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések szavankint 3 lej. Állástkeresőknek szavankint 2 lej. Cim a kiadóban és jelgés hirdeté-
seknel 10 lej pótdij fizetendő. Házasság-jelelés szavankint 6 lej. Szövegírdetés szavankint 6 lej. Közsz-
dasági hirdetés szavankint 8 lej. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 5-6-7-8 lej, előírt helyen
8-10-12 lej. Nyúlter szavankint 12 lej.

EGY prima női kerékpár eladó.
Dózsa György-utca 27. 3363

ELADO 3+1 lámpás Kapsch rá-
dió és megvételre keresek egy kis
telket egy szobával. Harmadik ke-
rület előnyben. Ceaba-utca 72. 3404

JÓKARBAN levő fekete női csi-
kóbunda, jutányos áron, sürgősen
eladó. Mócsok-utca 4., I. emelet, ajtó
1. 3403

FINOMKIVITELŰ dió kombinált
szoba, teleháló, egy jókARBAN levő
topolyabetétes háló, festett fémháló
és egy gyermekágy, sürgősen eladó,
darabonként is. Dézma-utca 2 3400

VÁROSI autóbusz feleresze, elköl-
tözés miatt eladó. Hosszu-utca 37.
3389

ELADO egy hármas, diófurniós
garderóbszekrény, egy asztal, négy
kárpított székkel, egy holland
Philips 3+1 lámpás modern rádió,
rádióasztallal és egy konyhaberende-
zés. Dohány-utca 7. 3393

EGY jókARBAN levő, fehér háló-
szobabutor olcsón eladó. Cim: Petőfi
utca 17., emeleten. 3395

EGY jókARBAN levő gyermek
sporikocsi eladó. Tordai-ut 40., eme-
let 5. 3302

BUTORJAVITÁST, fényezést, át-
alakítást, valódi anyaggal készítés-
t, Ciura 2. (Nemzeti Banknál.)
3229

EGY prima női kerékpár eladó.
Dózsa György-utca 27. 3363

ELADO 3+1 lámpás Kapsch rá-
dió és megvételre keresek egy kis
telket egy szobával. Harmadik ke-
rület előnyben. Ceaba-utca 72. 3404

JÓKARBAN levő fekete női csi-
kóbunda, jutányos áron, sürgősen
eladó. Mócsok-utca 4., I. emelet, ajtó
1. 3403

FINOMKIVITELŰ dió kombinált
szoba, teleháló, egy jókARBAN levő
topolyabetétes háló, festett fémháló
és egy gyermekágy, sürgősen eladó,
darabonként is. Dézma-utca 2 3400

VÁROSI autóbusz feleresze, elköl-
tözés miatt eladó. Hosszu-utca 37.
3389

ELADO egy hármas, diófurniós
garderóbszekrény, egy asztal, négy
kárpított székkel, egy holland
Philips 3+1 lámpás modern rádió,
rádióasztallal és egy konyhaberende-
zés. Dohány-utca 7. 3393

EGY jókARBAN levő, fehér háló-
szobabutor olcsón eladó. Cim: Petőfi
utca 17., emeleten. 3395

EGY jókARBAN levő gyermek
sporikocsi eladó. Tordai-ut 40., eme-
let 5. 3302

BUTORJAVITÁST, fényezést, át-
alakítást, valódi anyaggal készítés-
t, Ciura 2. (Nemzeti Banknál.)
3229

HÁLÓSZOBA, jókARBAN, sürgősen
eladó. Zápolya-utca 49. 3345

ELADO sürgősen egy rövidkaru,
kicsifejű cylinder stoppológép. Vörös
Hadsereg-utja 1., szuterin. 3342

EGY konyhaberendezés 3000 lej,
márványlappal ebédőlkredenc és tű-
kör, egy asztal 8000 lejért, külön
darabonként is, eladó. Pata-utca 4.
3340

GÁZKEMENCE, cseppel, matrácok
eladók. Malom-utca 24. 3338

KÉT hajókoffer, 2 selyemborkát
pehelypaplan, teljeses uj, 2 kelim-
függöny, keleti mintájú, uj, eladó.
Érdeklődni Jókat-utca 10., földszint
1. Délután 3-5. 3336

ELADO sírhely, temető legszebb
helyén. Értekezni Szondy-utca 28.
3335

ELADO vagy bérbeadó keresztur-
ros, bécsi, rövid zongora. Cim a ki-
adóban. 3328

UJ hajópádlós deszkaszűrő, 5 mé-
ter hosszú, 2 és fél méter széles,
bádogfedeles, egy háromszobás,
konyhas, üzethelyiséges ház, szin-
tén egy háromszobás ház, a hegy
alatt, sürgősen eladó. Érdeklődni
Sütő-utca 1. szám, Goldstein. 3319

ELEGANS garderóbszekrény el-
adó. Budai Nagy Antal-utca 7., eme-
let 3. Albonnál 11-4-ig. 3333

DÓZSA György-utcai 2 szoba,
komfortos lakásmat elcserélném,
ugyan csak két szoba, komfortossal,
lehetőleg földszintivel. Költségeket
megtéríték. Cim a kiadóban. 2291

ELADO kis családi ház, Tordai-
ut 175. szám. Értekezni Dózsa Gy-
utca 29., a szücsnél az udvarban.
2290

ORVOS ügyfelünk részére kere-
sünk külföldbejárati, fürdőszobahaszná-
lattal butorozott szobát, központ-
ban. Bér nem számít. Vulcan Iroda,
Molotov 24. 2298

IDOSEBB férfi a Strand környé-
kén teljes ellátással butorozott szo-
bát keres vagy üres szobát, ellátás-
sai. Cimeket „Sport” jelgére a ki-
adósba kérek. 3383

VAN lakásom Bukarestben, elcse-
rélném kolozsváral, esetleg buto-
re. Telefon: 26-95. 3385

SÜRGŐSEN eladó ingatlanok bel-
városban: Komfortos villa, gyümöl-
csös kerttel 550.000. Központban 3
szoba, komfort 350.000. Attila-ne-
gyedben ultramodern, 5 szobás villa
garázzsal, 1.000.000. 3 szoba, komfort
300-500 ezerig. Rákóczi-negyedben
nagykertes családi 430.000. Komfor-
tos 350-600 ezer. Gazdálkodásra al-
kalmas ingatlanok a város különböző
részeiben, villaparcellák, öröklaká-
sok, alkalmi vételek 150.000-tól. In-
gatlankokban nagy választék. „Pro-
kura”, Kádár Tibor, Ratiu 4., ud-
varban. 3378

KÖZPONTI fekvésű, beköltözhető,
komfortos öröklakást vagy családi
házat keresek. Cim a kiadóban. 3369

EGY kis szobát keresek a Pata-
utca környékén. Költséget téríték.
Karolina-tér 9., szobáuzlet. 3364

EGY vagy két iskolás fiú vagy
leány szállást kaphat ellátással. Li-
vezti (Berek)-utca 13. 3360

ULTRAMODERN villában, külföldi
bejárati szoba kiadó. Cimeket
„Csendes lakó” jelgére. 3358

FIGYELEM!
Belvárosban azonnali beköltözhető
2 szobás konyhás, összkomfortos
öröklakás 225 ezer lej. Kétfőre-
sős belvárosi ház kifőcsatolási
állapotban: 2 szoba komfortos,
plusz 1 szoba konyha szuterin
210 ezer lej. 3 szoba komfortos
380 ezer lej. Beköltözhető. Bel-
városban beköltözhető 2 szoba
konyhás öröklakás 150 ezer lej.
Györfyalv-uton 2 szoba konyha
családi ház 270 000 le. Többeké-
nnyel nagyobb családi ház eladó a
„Promissz” Irodában.
Dózsa György-u. 21. I. em.
Telefon: 11-51

PROBÁLJON SZERENCSET
ÁLLAMI SORSJÁTEK
SLOVA-PUBLICITATE

APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN-LAKÁS

NAGYOBB wikendházat vagy deszkaszint kerékek megvételre. Törvényszék 25. 3330

KIADÓ butorozott szoba, fürdőszobával, több diáklánynak. Rákóczi-ut 110. 3327

ELCSERÉLNEM olcsó régibéru, féregmentes, mellékkeliségekkel kis szoba, konyhát, nagyobb, esetleg 2 szoba, konyhás, komfortossal. Tordai-ut 10. szám, ajtó 3. jobbra. 3323

HATVANEGYÉZERÉRT beköltözhető szoba, konyha, éléskamra, családi ház, sporttelep háttamogótt, eladó. Cim: a kiadóban. 2925

ELCSERÉLNEM Horea-uti egy szoba, komfortos lakásomat, két szoba, komfortossal. Csak vasutas lehet. Cim: Horea-ut 74., emelet. 3317

20.000 LEJÉRT teljes ellátást, lakást (közös szobában) adok fiatal embernek egész iskolai évadra. Cim a kiadóban. Gr. 2294

BEKÖLTÖZHETŐ, 3 szobás, összkomfortos, kertés ház sürgősen eladó. Densusianu 17. 3348

KÖZPONTBAN 4 szobás, beköltözhető ház, Tordai-ut környékén 3 szobás ház, 2 holdas területtel, modern házban 3 és 2 szobás, komfortos öröklakás minden elfogadható árárt eladó. Dermata közelében 3 szobás ház, negyedholdas kerttel eladó. Mezey ügynökség, Dózsa 16. 2294

ÁLLAST KERES

NEVELŐNŐ, praxissal és huszéves szép bizonyítványokkal, jó családnál állást keres. Érdeklődni Március 6-utca 2., könyvtár. 3181

KOMOLY, 17 éves ügyes leány elszegődne varrónő mellé tanulóknak, lehetőleg teljes ellátással. Cim: Horea-utca 82. Weisz. 3282

ROMÁN, magyar, német, orosz nyelvtudással rendelkező, 35 éves, hadifogságból hazatért, megbízható, demokratikus érzelmű, komoly, megfelelő foglalkozást keres. Cim Horea ut 82. Weisz. 3279

OKLEVELES tanítónő anyahelyettesnek menne, esetleg vidékre is. Cim a kiadóban. 3306

IDŐSEBB nő kisebb háztartás vezetését, esetleg beteg gondozását, ápolását is vállalná. Vidékre is. Cim Deák Ferencné, Dragos Voda 22. 3329

A HÁZTARTÁS minden ágában jártas, szerényigényű urinő, esetleg vidéken, nagyobb háztartás vezetését is vállalná. Címeket „Otthonra vágyó” jellegre a kiadóba. 3334

ÁLLAST KAPHAT

KANTORT keres a mócsi róm. kath. parochia. Cim: Jud. Cluj.

FŐZNI tudó mindent keres 15-ére kisgyermekes család. Anton Pan 6. szám. Dében 1-3-ig. 3307

KIFUTÓ fiut, 13-15 évest, felvezetek virágüzletbe. Cim a kiadóban. 3332

KÜLÖNFÉLÉK

MENYASSZONYI ruhák, fátolok, koszorúk kikölcsönzése. „Dahlia” művirágüzlet. Horea-ut 35. F.

HOREA-UTI üzletemet áthelyeztem Szabadság-tér 10. szám alatti lépcsőházban, kapu alatt balra helyiségbe. Veszek és eladok mindenféle ruhát és más használt tárgyakat. Bizományba is elfogadok. Kimpian. 2283

MENYASSZONYI ruha, fátol és koszoru eladása és kölcsönzése nagy választékban az Orchideanál, Dózsa György-utca 22. F.

KI TUD RÓLA? Balázs József kisbácsi, szolgált a 9. hadtest első zászlóalj 2. századnál. Szilágyosmlyórol ment, 1944 májusban esett fogságba. Ertesitse édesanyját, Balázs Alfonznét, Kisbács, Kolozs megye. 3261

IDŐSEBB asszony gondozását vállalná fiatal, mindketten dolgozó házaspár, butorozott szoba, konyha ellenében, lehetőleg harmadik kerületben. Érdeklődni Andrásy „Cafro” szöveggyárban, Stefan Gheorghiu-utca 5-9. szám. Délélőtt 7-13-ig. 3251

ELVESZETT 7-én este a Majális-utca tetején egy világos drap, Susi névre hallgató dazil kölyökkutya. Megtaláló jutalomban részesül Capitol mozgóban. F.

FALUSI fazakas iparhoz társulnék vagy átvenném. Cluj, Str. Densusianu 1. Bokor. 3397

ÖSSZES adminisztrációs munkákban, teljes jártassággal bíró, mérlegképes könyvelő állást keres. Megkeresést „Onálló munkaerő” jellegre a kiadóba kérek. 3401

FIATAL lány elmenne vidékre is háztartási alkalmazottnak. Cim: Monostori-ut 54. 3339

TITKAR, gyors- és gépiró, gépiró technikai rajzoló bárki lehet, csak az államilag engedélyezett „IMP”-iskola által. Nappali és esti kurzusok. Beiratkozások naponta. Március 6-utca 36., Kolozsvár. 3387

VARRÓNŐ elegáns ruhát, kabátot készít háznál 250 lejért naponta. — Tordai-ut 77. Vulcan-utca sarok. 3366

TUZIFA megtekintéséhez kályhák, sütéshez főzőkályhák javítok és átrakok gázra is. Cim: Pap Kálmán, Dózsa György-utca 16. 3379

KI TUD RÓLA? Ifj. Bernáth András levente, születt Bánffy-hunyadon 1925 június 25-én. Utoljára Strancz és Neuchamier között látták 1945 április 25-én. Aki tud róla, értesitse szüleit, id. Bernáth András, Bánffy-hunyad, Nagy-utca 113. 3379

KÖZREMŰKÖDŐ társat keresek vendéglőhöz. Cim a kiadóban. 3369

TEHENET ellátásra, disznót hizlalásra, nevelésre, felesben válllok. Cim: Dózsa-utca 3., trafikban. 3411

KEZDŐK hegedűtanítását jutányos áron vállalom. Trefort-utca 11., ajtó 4.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Dénes Mózes

nyugalmozott vasúti felügyelő

hosszas és súlyos szenvedés után, életének 65. évében elhült.

Temetése szept. 11-én, szombaton d. u. 4 órakor lesz a köztemető kápolnájából az unitárius egyház szertartása szerint.

A gyászoló család

Nyakkendő-za on

Mindenfajta nyak' endők készítését vállalja. Tisztítást, fordítást, javítást szakszerűen és gyorsan készít

December 30-utca 12 szám (volt Uni -utca)

Terjeszd

a Világosságot

Divatlapok nagy választékban kaphatók

„DACIA”

spiriteres edésben

Kolozsvár, Dózsa György-u. 10. Telefon: 21-66

INDELAP

államosított magyar

Kolozsvár, Tiborc-utca 7 szám. Telefon: 23-80

I. osztályú préseltvajat árusít 368 lej kilónkénti árban

Kereskedőket is kiszolgálunk

FIGYELEM!

Cserékályhák átrakását fű- és gázfűtésre és javításokat, tisztításokat vállalok

Csillámpor Dezső kátyhásmester
M. Iom-u. 18

Ciános

Deák mérnök

UJ CIM:

Jászai-utca 1 (Erzsébet híd mellett, Fellegvári-ut 71-nél)

Fotofilm

Molotov u. 6

fényképezési műterem

Készít minden foto-munka a legzsebb áron tiben

Poloskáltás? Akkor csinálja ATOX vállalat
GARANTÁLTAN BIZTOS KORSZERŰ ELJÁRÁSSAL
Gyors: Három óra alatt kész
Tiszta: Ablakot, ajtót beragasztani nem kell, nem rozsdáz
Kényelmes: Még az nap ágyában alszik
Felvilágosítás, rendelés RÓZSA drogériában

HALLOTTA? MIT?

Hogy

GECSE GÉZA

áthelyezte illatzerklatát

a Szabadság-tér 29. sz. alá. Volt Sanodrog helyiségébe

Felhívás!

Professzionista, sofőr-tanfolyam kezdődik október 1-én, amelyre nemre való tekintet nélkül beiratkozhat mindenki, aki betöltötte 18-ik életévét. A tanfolyam idő aritama 3 hónap Ugyanakkor kezdődik az egy hónapos, ama ör és motorkerékpáros tanfolyam is. Beiratkozást elfozadunk október 1-ig a Szász Károly sofőr-iskolában Kolozsvár, Árpád-ut 26. Telefon: 13-76

Rövidesen megnyílik az

„OTELUL”

ÁLLAMI VASÁRUHÁZ NAGYKÁROLYI FIOKJA
NAGYKÁROLY, SZABADSÁG-TÉR 8.

Szabad árak korlátlan mennyiségben

Ráivas
Szeg és drót
Eke
Borona
Tengerimorzsoló
Répadaráló
Szecskavágó
Gazdasági szárszámok
Tűzhelyek
Zománcdény

Konhatelszerelés
Butor- és épületvasalás
Villanygő
Vízvezeték és fűrdőszoba szerelvények
Műszaki cikkek
Szerszám-árak
Karbid
Enyv, festék
Szegecs és csavarárú
Táblauveg
Folyósóda

Az Állami Magyar Színház és Népopera Igazgatósága

ertesíti az ingyenes balett-iskolába beiratkozott növendékeket, hogy a felvételi vizsgát 1948 szeptember 13-án, (hé'ön) d. u. 5 órakor tartják meg a színház helyiségében. A vizsgán való megjelenés kötelező

Titokzat!

Re tély!

Izgulom!

Ma a POPULAR-mozgóban

Ázsia rejtelméi

Film a titokzatos Kelet életéből.

E'odások kezdete: 5, 7, 9 órakor, vasárnap 3 órakor is.

Minden délben:
„Világosság”-ot!

**CENTRALA INDUSTRIALA
A ZAHARULUI**

Közlemény

Tudomásra hozzuk az állami üzleteknek, szövetkezeteknek és szövetkezeti kerületi központoknak, valamint a kereskedőknek, — az ország bármely részében, — hogy állandóan fedezhetik

**CUKORKA
RAHAT és
SERBET**

szükségletüket az államosított üzemek termeléséből. Rendeléseiket átadhatják a CUKORIPARI KÖZPONT, valamint az államosított gyárak igazolt képviselőinek, vagy be- küldhetik a CUKORIPARI KÖZPONT elszó író tájának: Bukarest, Nicolae Iorga 29. sz. 1.25.07 távbeszélő szám alatt.

Cukoripari Központ